

Tiranii de barbari

prof.univ.dr. Dan Dediu, rector al UNMB

Deși imnul de stat al României menționează într-un vers "barbarii de tirani", iată că astăzi putem vorbi fără nici o exagerare de o inversiune a sintagmei ca despre o realitate plauzibilă: despre *tiranii de barbari*.

Cine sunt *barbarii*? Pornind de la reflecția vizionară a romancierului, eseistului și muzicologului italian Alessandro Baricco, barbarii sunt tinerii acestui moment al istoriei, generația care tocmai iese din adolescență și care participă activ la mutația culturală pe care o trăim cu toții. Ei sunt cei care schimbă harta mentalității și care acționează după o strategie nouă, asociativă și orizontală. Pentru ei, se schimbă ceva în existența lumii. Deși au plămâni, fac tot posibilul să le crească și branhii, apoi se transformă în pești. Astfel, totul se transformă în felul lor de a vedea lumea, și mai ales în *modul de a o experimenta*. Nu mai au încredere în tehnicile și drumurile prin care părinții lor înțeleg realitatea. Au creat propriile căi de experimentare. Și pentru acest lucru ei sunt pentru noi, până ne vom putea obișnui sau schimba, barbari. Cam asta spune, pe scurt, cartea lui Baricco intitulată *Barbarii. Eseu despre mutație* (Humanitas, București, 2009, trad. Dragoș Cojocaru).

Dar de ce *tirani*? Pentru că ne *obligă* la schimbare și mișcare. Noi, generațiile profesorilor lor, am fost crescuți în spiritul profunzimii verticale, în spiritul sondării sedentare și solitare, spirit provenit din valorile secolului al XIX-lea și din respectul pentru anumite forme verificate de experiența realității. Din această cauză, poate că am confundat uneori cerbicia adâncimii și duhul abisalului cu starea pe loc, cu sterilitatea nemișcării.

Și iată-ne acum, în actualitate, obligați de tinerii de astăzi și de schimbările socio- și geo-politice ale lumii să "ungem" mecanismele noastre de reacție și să le împingem să năpârlească, spre atingerea acelei gravități lejere sau lejerități grave care să ne intermedieze un dialog confortabil cu barbarii.

De aceea, explicația fundamentală pe care doresc să o dau sintagmei "tiranii de barbari" are o conotație pozitivă, deși se folosește de două cuvinte cu conotație negativă. În termeni algebrici, acest lucru este evident și corect: *minus + minus = plus*. În traducere, ar suna cam

asa: *presiunea tinereții naște adaptarea maturității*.

Tiranii de barbari posedă o nouă mentalitate. Această mentalitate trebuie să ne devină accesibilă, dacă dorim să le înțelegem și modela interioritatea. Căci interioritatea acestor *homines novi* ignoră treptat ceea ce noi am apucat să aflăm (pe ascuns în comunism, apoi pe față după 1989) despre suflet. Nu e vina lor, căci lumea în care trăim obligă la a face abstracție de suflet, lăsându-l să fie acoperit de sedimentele vremurilor, transformându-l în relicvă și încuindu-l în camera de vechituri a istoriei, laolaltă cu roata, pictura rupestră, Marele Zid chinezesc ori locomotiva cu aburi. Sufletul pare că a expirat.

Invenție a Romantismului și definitoriu pentru fenomenul muzicii elaborate, pentru ceea ce numim la modul general *muzică clasică*, sufletul muzicii poate fi definit lapidar, în bună tradiție carteziană, ca *sistem complex de reguli dinamice prin care exprimăm, ordonăm și controlăm emoțiile*.

Muzica poate fi imaginată ca o cutie în care sufletul său e captiv, o lampă a lui Aladin în care e închis un *djinn*. Pentru a elibera sufletul muzicii din carapacea sunetelor trebuie să posedăm cheia potrivită. Iar cheia potrivită este disciplina încetinelii și zăbavei, dublată de încăpățănarea de a lua mereu de la capăt un proces și de a-l trăi de fiecare dată ca prima oară. Muzica ne învață ceva esențial pentru viață, după cum remarcă complexul muzician Daniel Barenboim: *ne dezvoltă aptitudinea de a începe de la zero*, de fiecare dată când cântăm. Ne călește răbdarea și forjează talentul. Sufletul muzicii e ca aburul. Se naște doar atunci când apa muzicii se apropie de punctul de fierbere. Astfel, cele două valori fundamentale ale muzicii clasice se vădese a fi *efortul* – prin care încălzim materia sonoră și o pregătim pentru deschiderea sufletului – și *profunzimea* – accesibilă doar în obstinație și răbdare. Tot Baricco spune undeva: "Mediocritatea e iute. Geniul e lent." Noi adăugăm o rectificare: în timpul procesului de pregătire, în elaborare, desigur, această constatare e valabilă, mediocritatea e frugală, superficială, în timp ce geniul e temeinic și răscolitor. Dar în concert ori spectacol, în rezultatul final, e exact pe dos: mediocritatea e lentă, iar geniul – fulgerător.

Să le mulțumim *tiranilor de barbari* pentru că ne scot din rutină și pentru că, făcându-se că uită de suflet, ne obligă pe noi, profesorii lor, să luăm sufletul muzicii, să-l ștergem de praful propriei noastre obișnuințe și să li-l arătăm din nou

SUMAR

SE PREZINTĂ

Centrul de Muzică electroacustică și Multimedia – „un spațiu muzical, uman și tehnologic generos”
(pagina 2)

TRANSVERSALE

Maneava: subiect fierbinte al dezbaterilor publice românești și al curriculei universitare interdisciplinare
(pagina 3)

REMEMORĂRI

Un muzician complex al diasporei – Costin Cazaban
(pagina 5)

EVENIMENT

Cronicile unui eveniment așteptat: a II-a ediție a Festivalului „Chei”, evantai de concerte, concursuri și sesiuni științifice
(paginile 6-9)

TIPAR MUZICAL

Cartea de muzică de Mircea Tiberian – importantă contribuție teoretică și pledoarie pentru libertatea spiritului
(pagina 11)

GAUDEAMUS

Studentii noștri, între Eurovision și Erasmus, deschiși către lume
(pagina 12)

strălucitor și autentic, pentru ca ei să-l recunoască, să-l îmbrățișeze și iubească, apoi să-l lucreze cu pasiune și să-l răsădească în viitor, la rândul lor.

Vivat academia!

lect.univ.dr. Adrian Mociulschi

Unitatea Executivă pentru Finanțarea Învățământului Superior și a Cercetării Științifice Universitare (U.E.F.I.S.C.S.U.) a organizat sesiunea de formare pilot a modulelor "Comunicarea în managementul universitar", "Internaționalizare în învățământul superior" și "Rolul societății civile în mediul universitar", găzduită de Centrul de Competență în Management Universitar coordonat de către Școala Națională de Studii Politice și Administrative (S.N.S.P.A.) și de Universitatea București. Caracterul interdisciplinar al modulelor fundamentate pe transferul de concepte și metodologii ale științelor comunicării în cadrul specific dialogului instituțional a constituit numitorul comun al acestei acțiuni relevabile cercetării științifice la cel mai înalt nivel.

Participanții, distinse cadre didactice din mai multe universități din țară, au constituit grupul țintă al modulelor. Pe parcursul a două zile succesive, ne-am întrunit atât pentru a dezbate probleme fundamentale specifice mecanismelor de comunicare din cadrul învățământului superior, cât și pentru achiziția de noi cunoștințe în domeniu. Sesiunea a debutat printr-o prezentare generală a proiectului, realizată de prof.univ.dr. Răzvan Bobulescu de la Universitatea București. Domnia sa a susținut în fața asistenței un expozeu, deopotrivă complex, dar și comprehensibil, trecut prin filtrele rigorii omului de știință și erudiției cărturarului. Ulterior acestui moment introductiv, asistența s-a împărțit pe grupe, conform

modulelor la care participanții s-au înscris, continuând problematizarea, în spațiile moderne și primitoare ale S.N.S.P.A., prin ceea ce eu aș numi "atelier de idei". Ca și în artă, inspirația este o componentă foarte importantă a creativității, iar în contextul cercetării științifice, discuțiile la care am participat au fost impregnate și de spiritul unei

emulații intelectuale de mare rafinament, pe marginea temelor abordate: *Comunicarea - cadru conceptual și elemente fundamentale* (prof.univ.dr. Remus Pricopie, Școala Națională de Studii Politice și Administrative - Facultatea de Comunicare și Relații Publice), *Comunicarea în procesul decizional în învățământul superior* (prof.univ.dr. Călin

Deneș, Universitatea "Lucian Blaga" din Sibiu - Facultatea de Inginerie "Herman Oberth"), *Noile tehnologii și influența lor asupra comunicării* (dr. Aurel Neagu, secretar științific al senatului Academiei de Poliție București) etc. La discuții a participat și cunoscutul jurnalist Dan Cărbunaru.

Profesorul universitar dr. Remus Pricopie, autoritate recunoscută pe plan național și internațional în științele comunicării, a condus dezbaterile într-o sesiune de formare sub semnul dialogului, în care participanții au putut problematiza chestiuni de mare interes pentru învățământul superior, precum marketing-ul universitar sau comunicarea organizațională. Interesul și implicarea directă a participanților au creat un adevărat brainstorming, iar participarea liberă și spontană a membrilor grupurilor la discuții a constituit un exercițiu de autentică dezbateră academică, contribuind la identificarea problemelor și stabilirea celor mai bune practici specifice domeniului. Chiar dacă timpul nu a permis formularea unor soluții la toate problemele ridicate, așa cum declara și gazda noastră, domnul prof.univ.dr. Remus Pricopie, decanul Facultății de Comunicare și Relații Publice din cadrul S.N.S.P.A., adevărata relevanță au avut-o nu atât răspunsurile, cât "întrebările cu care plecăm" - participanții conștientizând astfel un adevăr cunoscut de toți cei pentru care cercetarea științifică constituie o permanentă aventură a cunoașterii.

SE PREZINTĂ

Centrul de Muzică electroacustică și Multimedia (CMeM)

Cătălin Crețu, compozitor, cercetător științific

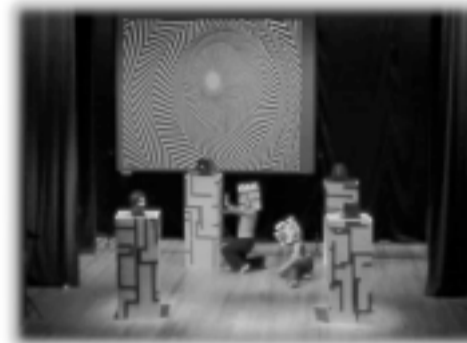
Centrul de Muzică electroacustică și Multimedia (CMeM) a fost gândit ca o platformă profesionistă modernă - un spațiu generos din punct de vedere muzical, uman și tehnologic - care încurajează cercetarea și experimentul, oferind cadrul ideal conceperii, dezvoltării și sprijinirii diverselor proiecte didactice și artistice legate de implicarea noilor tehnologii în muzică. Disponând de stații de lucru echipate cu sintetizatoare, computere (sisteme Windows și Apple), aparatură destinată obținerii de înaltă fidelitate audio (plăci de sunet, procesoare), software specific (prelucrare audio/MIDI, tehnoredactare partituri, limbaje de programare), **CMeM** oferă posibilitatea abordării practice a diverselor aspecte legate de muzica electroacustică, compoziția asistată de computer și, în general, interacțiunea sonoră cu mediul electronic. Există, desigur, numeroase perspective de abordare ale acestor concepte, capitole de referință ale spațiului electroacustic ce se cer aprofundate: *analiza de sunet* ("radiografia" digitală a spectrelor sonore), *sinteza de sunet* ("inventarea" de noi conglomerate acustice pornind de la surse sonore virtuale), *sampler* ("construcția" de noi instrumente virtuale pe baza unor sunete "concrete"), *modelare fizică* (crearea de sunete virtuale pornind de la simularea pe computer a comportamentului fizic/acustic al materialelor vibrante), *compoziția algoritmică* (reducerea procesului de creație componistică la o serie de reguli și instrucțiuni având ca scop automatizarea unor acțiuni muzicale), *live electronics* (prelucrarea în timp real a sunetelor/zgomotelor produse de o sursă sonoră concretă), *masterizare* ("curățarea" unor înregistrări aflate pe un suport "vechi" și repunerea lor în circuit), *editare audio/video* ("împachetarea" într-un format prietenos a unui material sonor/vizual "brut", preînregistrat) și - nu în ultimul rând - diversele tipuri de *interacțiuni audio-video* (procesare video în timp real, control audio al proceselor vizuale și viceversa sau fenomenele sincretice/multimedia).

Utilizarea aspectelor amintite mai sus s-a concretizat în definitivarea unor proiecte precum: *repunerea în circuit a unor înregistrări antologice* aflate în arhiva UNMB (proiect sprijinit de departamentul Bibliotecă/Mediatecă), realizarea de *muzici electronice*

(cu ajutorul sintetizatoarelor reale sau virtuale), *tape music* (așa-zisele muzici "cu bandă (magnetică)"), *muzici concrete* (pornind de la înregistrarea unor surse sonore reale, sunete din natură), *spectacole multimedia* ("Metamorfoze spectrale" în decembrie 2009, "Spectacol de muzică și imagine" în cadrul Festivalului "Chei" în aprilie 2010, "MultiLudicMedia" o manifestare sincretică realizată împreună cu Facultatea de Teatru a UNTC și prezentată în cadrul SIMN 2010 (vezi foto) - toate prezentate în modernul Studio de operă al UNMB, cu sprijinul departamentului Studio - Spectacole). "Produsele finite" rezultate în urma efortului colectiv al membrilor **CMeM** pot fi consultate la Mediatecă sau pe site-ul UNMB, la adresa: <http://www.unmb.ro/departamente/centrul-de-muzica-electroacustica-si-multimedia/>.

Alte aspecte, dintre cele amintite, se lasă încă a fi descoperite sau aprofundate, cercetarea având un rol esențial în activitatea și dezvoltarea **CMeM**. Pe lângă experimentarea în domeniul electroacustic și video, se urmărește realizarea și implementarea unor software specifice, cu ajutorul mediilor de programare modulare (Max/MSP/Jitter). Se are în vedere, de asemenea, demararea unor programe comune cu departamente similare aparținând mediului privat sau altor universități din România sau din străinătate (cu profil artistic sau tehnologic), cu tematici precum: informatica muzicală, robotica muzicală, dezvoltarea spectacolului sincretic, implicațiile multimedia în fenomenele artistice contemporane.

Toate aceste abordări urmăresc popularizarea vastelor posibilități de interacțiune a omului cu mașina în cadrul actului artistic, introducerea opțională a unor noi

discipline în planul de învățământ, promovarea abordărilor interdisciplinare, diversificarea ofertei stagiunii de concerte prin propunerea unor genuri artistice noi sau înnoite și - nu în ultimul rând - "îmblânzirea" tehnologiei, utilizarea ei în folosul omului, nu împotriva lui.

Redacția ACORD

Coordonator:
Antigona RĂDULESCU

Secretar de redacție
Lavinia Popescu

Redactor șef:
Irina BOGA

Design, tehnoredactare și producție:
NETBOOT -
www.netboot.ro

Redactori:
Tatiana NOIA
Andreiana GEAMĂNĂ-ROȘCA
Mirela RADU

Puteți contacta redacția ACORD prin e-mail la acord@unmb.ro

ISSN 2066 - 0901

Maneaua în dezbaterile publice românești privitoare la tranziție, democrație, minoritatea romă și reconstrucția identității naționale

Speranța Rădulescu, etnomuzicolog dr., cercetător principal la Muzeul Țăranului Român

Sunt douăzeci de ani de când fac efortul de a mă acorda după diapazonul etnomuzicologiei europene și americane. Presupun că am reușit într-o oarecare măsură. Chiar dacă succesul meu nu va fi fiind deplin – oricum, nu s-ar cuveni să-l măsoar eu însămi! –, mi-am însușit câteva idei esențiale care funcționează de altfel ca adevărate axiome ale disciplinei. Voi nota aici două dintre ele, și anume cele care ar putea constitui un preambul al prezentării proiectului „maneaa”:

1. Etnomuzicologia se ocupă – se afirmă chiar deseori că **trebuie** să se ocupe! - de muzicile prezentului. (E vorba despre prezentul imediat, și nu despre un prezent istoric pe care cercetătorii l-ar putea decupa și/sau prelungi în trecut exact atât cât doresc sau cât li se pare folositor);
2. Nu există nici o muzică - a unui popor, grup etnic, categorie socio-profesională, națiune etc. - care să se fi ivit și să fi circulat în deplină izolare față de muzicile altor popoare, grupuri etnice, națiuni etc. Și, mai departe: nu există muzici care să se fi sustras total devenirilor ideologice, politice și culturale ale timpurilor lor. Prin urmare, delimitarea, descrierea, ipostazierea unor muzici „pure”, care traversează lumea cu superbă netulburare, nu poate fi decât falsă, artificială, utopică. A le examina făcând abstracție de muzicile care le înconjoară, dar și independent de contextul social-politic, ideologic și circumstanțial care le-a generat echivalează cu a le „reinventa” în cheia care îți convine și a le amputa de o parte însemnată a semnificațiilor lor.

O revizitare a etnomuzicologiei românești din perspectiva acestor două idei arată că:

1. În deceniile anterioare anului 1990 – mă refer la anii 50-80 -, folcloriștii din România s-au aplecat asupra muzicilor rurale și (mai rar) urbane ale trecutului. Studiul lor de cabinet se fonda în principal pe documentele de arhivă, multe din ele elaborate cu decenii în urmă; iar cercetarea de teren acorda prioritate subiecților bătrâni, capabili să cânte și să descrie muzica din vremea tinereții lor.

A cunoaște trecutul unei muzici este fără îndoială esențial pentru înțelegerea situației sale prezente. Dar folcloriștii – printre care mă numărăm și eu, căci nu intenționez defel să mă extrag din această onorabilă categorie - comiteau două greșeli: în lucrările lor despre trecut foloseau deseori timpul verbal prezent, insinuând în acest fel că afirmațiile lor vizează realitățile muzicale ale zilei; și neglijau deliberat fenomenele muzicale mai noi. În timp ce babele și moșii „de serviciu” mai cântau încă, cu ultimele puteri, cele din urmă hore lungi, balade, cântece rituale de șezătoare etc., tinerii ascultau și cântau cu totul alte muzici, pe care folcloriștii le ocoleau, socotindu-le inacceptabile estetic, neconcordanțe cu portretul-robot al românului (ale cărui gusturi sunt, desigur, super-rafinat). Prăpastia dintre un trecut reconstruit cu mare grijă pentru imaginea culturii naționale și un prezent socotit haotic și degradat/degradant s-a lărgit an de an. Am ajuns azi când o bună parte a oamenilor de rând din sate și orașe sunt profund atașați de o muzică de fuziune care pare a nu avea nici o legătură cu trecutul nostru perfect – deși, dacă am fi urmărit întreg traseul istoric al muzicii tradiționale precedente, am fi remarcat legătura. Cum reacționăm în fața acestei muzici noi agresive, puternice, expansive, care se cheamă manea? Să ne prefacem că nu o observăm, pentru că ne displace și pentru că ea maculează „specificul muzical național” (un construct intelectual)?... Este o opțiune. Da, am putea continua să ne consacram doinei, baladei și cântecului liric la nesfârșit: la urma urmei, studiul lor nu va putea fi niciodată epuizat, vor exista mereu fațete și unghiuri de abordare care să justifice demersuri interpretative proaspete. Ar însemna însă că ne disociem de poporul român de astăzi - cel care o produce, o consumă și o apreciază -, că „divorțăm” de el pe motiv de nepotrivire de gusturi artistice. Ar însemna că merităm să fim numiți în continuare folcloriști de modă veche și că pretenția noastră de a aparține comunității profesionale a etnomuzicologilor nu se prea mai justifică. (În momentul de față nimeni nu mai trăiește în propria sa cochilie națională, toți savanții vor să existe în lume – adică în lumea largă, nu într-o comunitate mică și orgolioasă, ca cea din Calea Victoriei nr. 141.)

2. În legătură cu acest al doilea punct, formulez o

întrebare: Am putea repera oare în istorie măcar o singură muzică rurală românească care va fi fost „pură”, aplecată exclusiv asupra ei înseși, neinfluențată de nici o altă muzică – a grupurilor etnice minoritare, a popoarelor vecine sau cuceritoare, a orașului, a culturii academice? Cu certitudine nu. Vor fi existat, poate, în locuri și perioade istorice limitate, oaze de stabilitate și de izolare relativă. Dar când? Înainte sau după migrația slavilor? ... După năvălirile turcești?... Sau după venirea maghiarilor în Transilvania? Sau după infiltrarea romilor, a grecilor sau a evreilor până și în cele mai izolate sate? E oare atât de greu să admitem că muzicile românești au amalgamat, în timp, cele mai felurite influențe, pe care le-au transformat, tot în timp, în exprimări originale, românești fără îndoială, dar nicidecum „pur românești”? ... Și că „specificul național” al muzicilor noastre populare este rezultanta unor succesive procese de fuziune?

Acestea fiind spuse, mă întorc la cursul în șase secvențe pe care urmează să-l susțin anul viitor, împreună cu Anca Giurchescu din Danemarca (etnocoerolog, senior researcher, Dr. Honoris Cauza al universității Roehampton din Londra), ca *guest lecturer*, și Costin Moisil, Florin Jordan și Mirela Radu (de la Muzeul Țăranului și respectiv de la U.N.M.B.), ca *joint lecturers*. Cred că e folositor să spun din capul locului că **este vorba despre un curs în întregime finanțat de o fundație culturală austriacă**; că finanțarea a fost obținută printr-un concurs la care au participat 61 de candidați și au câștigat 15; și, în fine, că fundația în chestiune va finanța nu doar cursul, ci și achiziția unor cărți pentru biblioteca universității.

În oferta de participare avansată de fundație figura condiția promovării unui curs nou, net diferit de cele preexistente, cu capacitatea de a-i pregăti pe studenți pentru **realitățile prezentului**.

Titlul cursului pe care l-am propus a fost: *The manea in the Romanian public debates concerning the transition, the democracy, the Roma minority and the reconstruction of the national identity*; titlul scurt: *The manea in the Romanian public debates*. Titlul a fost inspirat de o emisiune de TV, la care am participat, emisiune în care s-au confruntat reprezentanții maneliștilor și reprezentanții intelectualității subțiri din România. Îmi amintesc perfect că m-a frapat atunci incapacitatea/refuzul combatanților de a se pune în pielea adversarilor lor, pentru a le asculta și a le înțelege argumentele pro sau contra. M-a izbit **aroganța și inadecvarea intelectualilor**, care le-au sugerat maneliștilor - în modul cel mai absurd cu putință - să învețe note și să-l asculte pe Mozart; și m-a frapat în egală măsură **agresivitatea abia stăpânită a maneliștilor**, tari pe poziție pentru că mizau pe puterea banului conferită de afacerile lor bizare cu lumea interlopă, dar și pe simpatia oamenilor de rând pe care îi hrănesc cu iluzia că ar putea „reuși” în viață (adică s-ar putea umple și ei de bani). M-am convins atunci că **maneaa este miza unor tensiuni sociale semnificative, care merită întreaga atenție a cercetătorilor responsabili**. Această manea constituie reflectarea unei societăți strâmbe, bolnave, imorale. Cine o socotește pernicioasă - și admit că există motive serioase pentru a o crede astfel - trebuie să lupte pentru a însănași societatea, nu pentru a le **interzice** tinerilor de rând, în modul cel mai nedemocratic cu putință, să iubească maneaa, să o comande, să o cumpere, să o asculte, să o fredoneze, să se identifice cu idealurile ei grotești.

În paragraful anterior v-am prezentat, în fond, justificarea cursului, cea pe care am consemnat-o în aplicație. O aplicație care mai avea, desigur, multe alte exigențe. Una din ele a fost prezentarea, în cuvinte puține și percutante, a fenomenului studiat în contextul culturii naționale. Aceste puține cuvinte au fost:

Peisajul sonor românesc contemporan este dominat de manea. Cândva muzica unui grup social marginalizat (cel al romilor), maneaa a fost treptat adoptată de o parte însemnată a celorlalți cetățeni ai României.

Maneaa este o muzică contemporană cu rădăcini în cultura predominant otomană a începutului de secol 19 din sudul și estul României. Ca atare, ea revelează o seamă de trăsături pan-balcanice. Maneaa a apărut (sau reapărut după o lungă absență) la sfârșitul anilor 60, ca opoziție simbolică a comunităților rome din mahalale față de excluderea lor din

societatea românească. În prezent, ea a devenit o formă de opoziție a tuturor marginalilor și oamenilor de rând din România, indiferent de originea lor etnică. Versurile necizelate și vulgare, comportamentul sexualizat și agresiv și melodiile și ritmurile sale

„străine”, contaminate de orientul balcanic, au fost și continuă să fie respinse de intelectualii și funcționarii și activiștii culturali de orientare mai degrabă purist-naționalistă. Aceștia o demonizează, transformând-o într-un simbol al decadenței culturale din România. Chiar și lăutari țigani - îndeosebi cei care s-au bucurat de prestigiu în perioada comunistă și cei cu o educație muzicală mai înaltă - se pronunță cu fermitate împotriva manelei. O analiză mai detașată arată însă că maneaa este un produs al managementului cultural naționalist din timpul regimului comunist, al trecutului orientalo-balcanic al țării, al presiunii culturii occidentale și al unei rapide globalizări. Maneaa poate fi considerată și un simbol al democratizării din societatea românească de astăzi: prin exprimarea sa originală, ea aspiră la o recunoaștere publică egală cu a celorlalte muzici populare din România. Maneaa își trage puterea din rolul major pe care îl joacă în sărbători publice și private, așa cum sunt nunțile, botezurile și alte feluri de petreceri, în concerte și spectacole și totodată din expunerea masivă prin televiziuni particulare, Internet, CD-uri și DVD-uri.

În analiza și interpretarea noastră, maneaa este rezultatul unei fuziuni semnificative dintre muzică (vocală și instrumentală), poezie, dans, gesturi, „vorbiri”, vestimentație, simboluri vizuale și comportamente (adeseori codificate). În același timp, ea este parte integrantă a unei culturi pan-balcanice emergente. Ca atare, ea urmărește prefacerile socio-politice regionale și, drept consecință, este într-un continuu proces de remodelare.

Cealaltă exigență a fost descrierea concretă a cursului. O notez mai jos, în formă rezumativă:

1. Familiarizarea cu maneaa contemporană (audiții și vizionări comentate). Prezentarea concentrată a dezbaterilor publice legate de manea, comentarea argumentelor pro și contra ale părților implicate în dispută;
2. Traseul istoric al manelei;
3. Maneaa ca fapt sincretic ce subsumează: muzică, dans, vorbiri, versuri, imagini, comportamente specifice. Analiza structurală a componentelor și a ansamblului (cu accent pe analiza muzicii și a dansului);
4. Maneaa ca expresie simbolică a societății contemporane;
5. Dezbaterile publice legate de manea, recitate din perspectiva ideilor avansate în cursurile anterioare;
6. Seminar final: prezentare orală a unui referat - mic studiu de caz redactat de studenți și prezentat profesorului în spătămâna anterioară. („Cazul” studiat va fi unul din cele observate în cursul participării în colectiv la producerea unor manele live.)

Probabil că, selectând proiectul, fundația austriacă a ținut cont de faptul că acesta avea și o altă particularitate atractivă: își propunea să examineze fenomenul *manea* dintr-o perspectivă interdisciplinară, perfect concordantă cu sincretismul său funciar. Într-adevăr, Anca Giurchescu – cercetător de renume internațională confirmată prin nenumărate funcții în organismele profesionale mondiale și numeroasele titluri onorifice dobândite de-a lungul vieții – este expert în dans, prin urmare ea poate furniza analize structurale și interpretări simbolice cruciale pentru luminarea fenomenului global. Celelalte componente ale manelei – versurile, vorbirile (fără număr, fără număr, fără număr...) iconografia, comportamentele etc. – sunt mai lesne de abordat de oricine este antrenat în antropologie culturală.

Periplu coral

conf.univ.dr. Ioan Golcea

Încă de la înființarea Conservatorului de Muzică și Declamațiune din 1864, condus de Alexandru Flechtenmacher, disciplina Ansamblu coral a beneficiat de un interes special pentru că prin intermediul cântului colectiv se promova repertoriul muzical "modern", orientat spre muzica apuseană de la mijlocul și sfârșitul secolului al XIX-lea, dar și spre muzica bisericească răsăriteană, de factură omofonă, promovată de compozitorul și dirijorul Gavriil Musicescu la Iași, iar la București, de neobositul părinte Arhimandrit, Visarion.

Statutul clasei de Ansamblu coral în Conservatorul bucureștean a fost stabilit de către ctitorul învățământului muzical școlar, Dumitru G. Kiriac, cel care în 1901 înființează Societatea corală "Carmen" prin care s-au făcut auzite cele mai importante lucrări din repertoriul coral a cappella și vocal-simfonic. Personalități precum Gheorghe Cucu, Ioan D. Chirescu, Ștefan Popescu, Ioan D. Vicol contribuie la permanenta adaptare a programei analitice pentru disciplina Ansamblu coral la realitățile muzicale ale epocii și la optimizarea metodelor de predare în arta dirijorală.

Modernizarea învățământului dirijoral se produce după anul 1949 când în Catedra de Dirijat și Ansamblu coral își începe cariera didactică maestrul Dumitru D. Botez, un muzician cu o pregătire complexă, cu experiență dirijorală remarcabilă și har didactic neegalat, dar și cu potențial organizatoric, așa cum avea s-o dovedească în anii 1959-1963 când a fost rector al Conservatorului.

Alături de maestrul D. D. Botez s-a remarcat profesorul universitar Petre Crăciun, șef de catedră și decan al FCMPm, de la care generațiile de profesori și dirijori au deprins nu numai arta dirijorală, ci și un mod de gândire asupra actului muzical și a concepției interpretative. Profesorul Petre Crăciun a dat consistență teoretică și strălucire cursurilor de Dirijat și cânt coral, întemeind, în didactica universitară, un sistem coerent de noțiuni și principii de analiză și întrupare corporeică a conținutului partiturii muzicale.

Acestor corifei ai învățământului dirijoral din Conservatorul bucureștean le-a fost mereu în preajmă maestrul Marin Constantin, personalitate de notorietate interpretativă mondială, *Ambassadeur de bonne volonté de L'UNESCO*, ctitor - cu aproape cinci decenii în urmă - al Corului Național de cameră "Madrigal" de la care, alături de zestrea discografică de excepție și de evenimentele artistice memorabile, consemnăm opusul discografic "Arta construcției și interpretării corale", o adevărată sinteză a stilisticii dirijorale și a orizontului tematicii interpretative.

Actualii titulari ai specializărilor Dirijat coral, Ansamblu coral și Dirijat cor academic sunt discipolii acestor maestri, prin care se desfășoară o continuă și susținută viață corală în UNMB, organizată pe cicluri de studii și pe nivele de pregătire. În lunile martie-aprilie ale acestui an, ca de obicei, în spiritul tradiției create la aceste discipline - la care se adaugă specializarea Muzică religioasă - s-au desfășurat concerte corale de un apreciabil nivel artistic, la care studenții FCMPm și coordonatorii de an au participat cu entuziasm și competență. Cu acest prilej s-a observat permanenta căutare de soluții repertoriale și de punere în valoare a calităților vocale și dirijorale ale studenților.

Astfel, suita evenimentelor corale a debutat pe 25 martie prin *Concertul absolvenților* FCMPm susținut de corala *Juventus Academica* alcătuită din studenții claselor de Pedagogie muzicală, Muzică religioasă, Dirijat cor academic, Compoziție clasică, Compoziție Jazz-Muzică ușoară, Muzicologie, Dirijat orchestră, Dirijat coral (master) - studenți reuniți într-un ansamblu omogen de către entuziastul muzician, conf. univ. dr. Valentin Gruescu și de atractivul program coral - dirijat în exclusivitate de studenții acestor specializări: Florentina Pușcoi, Elena-Daniela Zamfirescu, Ștefan Diaconu, Veronica Popa, Sebastian Felea, Mioara Buhălțeanu,

Mădălina Șerban, Ana-Maria Târâlă, Cristian Drăgan, Siluan Eloi, Rădoiaș Fabi-Loredana. Repertoriul prezentat a avut o mare diversitate stilistică, cuprinzând lucrări de G. P. da Palestrina, G. Fr. Händel, G. Fauré, Cl. Debussy, F. I. Piromallo, Sally de Ford, R. Twardowsky, G. Musicescu, I. D. Chirescu, Al. Velehorsch, C. Cezar, C. Baci, Dariu Pop, Pretorian Vlaiculescu. Acest concert a adus în sufletul numeroșilor ascultători din sala "George Enescu" un suflu sonor de-a dreptul impresionant, cizelat cu măiestrie și răbdare de conf. univ. dr. Valentin Gruescu și dirijat de tineri pătrunși de sincera credință în capacitățile lor interpretative. Catedrala de sonorități ale coralei *Juventus Academica* a fost susținută de acompaniamentul la pian al asist. drd. Mihai Măniceanu și al d-nei conf. univ. dr. Verona Maier, la orgă.

Într-un alt registru, explicabil prin începutul de experiență corală a studenților din anul întâi Pedagogie muzicală, Muzică religioasă, Dirijat cor academic, s-a desfășurat concertul clasei de Dirijat și Ansamblu coral a conf. univ. dr. Ioan Golcea și asistenții doctoranzi Mihai Bejinariu și Bogdan Botezatu. Programul acestui cor a cuprins lucrări din Renașterea franco-flamandă (J. Obrecht, J. Okeghem, G. Dufay), a celei franceze (P. Certon), germane (M. Praetorius) și a celei italiene (F. Giardini, G. P. da Palestrina). Motetul mozartian *Ave verum corpus* (cu acompaniament de orgă) a făcut legătură cu muzica bisericească autohtonă de sorginte bizantină, exemplificată prin monodia *Ziua Învierii*, partitură compusă de I. Popescu-Pasărea. Pentru această lucrare studentul-călugăr Serapion (Silviu Păduraru) a creat, la toacă, o impresionantă introducere. Colindului *Noi umblăm și colindăm* (M. Bârcă) i-a urmat o lucrare în primă audiere absolută aparținând deopotrivă muzicologului și compozitorului Gheorghe Firca, inspirată de poezia lui L.

Blaga: *Bunăvestire pentru floarea mărului*. În partea finală a concertului, colectivul coral al anului I a deschis o nouă perspectivă a concertelor corale în UNMB, prezentând - cu bucurie nedisimulată - câteva din creațiile dedicate corurilor școlare compuse de L. Comes, D. Buciu, D. Voiculescu, Al. Pașcanu. Finalul concertului a cuprins secțiunea *Gloria* din *Missa de abanos* compusă de Sabin Pautza în anii de pelerinaj american. Studenții, omogeni în pregătire și în idealul de manifestare vocală și dirijorală, au fost următorii: Bogdan Perțea, Lucian Petrescu, Sânziana Geantă, Bogdana Dima, Ioana Arjan, Delia Kiraly, Eliza Pica, Martha Micu, Constantin Gama, Ioana Șinca, Andreea Mocanu, Veronica Marin, Andreea Cernica, Răzvan Soilică, Florentina Dumitru, Bogdan Chenciu, Anca Neagu. Acompaniamentul a fost susținut la orgă de conf. univ. dr. Marcel Costea, iar la pian de asist. univ. dr. Laura Smărăndescu și studenta Eliza Pica.

În încheierea *Zilelor corale ale FCMPm* a evoluat Corul studenților din anul II de la clasa de Dirijat și Ansamblu coral a conf. univ. dr. Gabriel Popescu și asist. drd. Aurel M u r a r u .

Sonoritatea caldă a formației și construcția riguroasă a acesteia au fost în consonanță cu o concepție clasică a supra programului de concert, alcătuit din lucrări ale compozitorilor români: I. Vidu, Gh. Dima, Gh. Cucu, P. Constantinescu, T. Jarda, C. Cezar și a creatorilor din perimetrul muzicii universale: Cl.

Monteverdi, J. S. Bach, A. Bruckner, A. Orwall. Studenții-dirijori de la specializările Pedagogie muzicală, Muzică religioasă, Dirijat cor academic din anul II au oferit ascultătorilor o paletă largă de posibilități dirijorale prin imaginea concludentă a înțelegerii conținutului muzical și poetic al fiecărei creații, pe care potențialii dirijori de coruri școlare, coruri de biserică ori formații profesionale au afirmat-o prin gesturi elocvente și expresii convingătoare. Acompaniamentul a fost asigurat la pian de asist. univ. dr. Laura Smărăndescu.

În cadrul *Festivalului UNMB, ediția a II-a*, formația corală *Psalmodia* - alcătuită din studenții specializării Muzică religioasă - aflați sub patronajul spiritual și muzical al arhidiaconului prof. univ. dr. Sebastian Barbu-Bucur - a prezentat, în perioada de după Învierea Domnului, două concerte, unul în sala "George Enescu", altul în Studioul de Operă din UNMB (de curând dat în circuitul vieții de concert a Capitalei) în care au fost audiate câteva din

capodoperele repertoriului de cult Ortodox desprinse din creația compozitorilor greci și români prin care se exprimă filonul originar al cântării psaltice bizantine. Discipolii maestrului Sebastian Barbu-Bucur, arhid. lect. univ. dr. Gabriel Constantin Oprea și c. d. a. dr. Nicolae Gheorghită, ne-au făcut să trăim bucuria împărtășirii din ethosul creațiilor lui Ghelasie Basarabeanul, Nectarie Vlahul, Sebastian Barbu-Bucur, Oprea Demetrescu, Cornel Coman. Acest repertoriu împletește tradiția orală și scrisă cu melofacerile mai noi care păstrează pecetea autenticității, fapt ce demonstrează continuitatea dintre trecut, prezent și viitor în muzica de tradiție bizantină din România. În alternanța *tutti-soli* am ascultat glasuri de o pătrunzătoare forță de vibrație și de o nobilă cantabilitate a studenților și diaconilor Adrian Stolnicu, Gabriel Rădășanu, Alexandru Copceag, Grigore Moraru, Victor Șapcă, Mina Stavără, Codruț Scurtu și Arhidiacon Gabriel Constantin Oprea. Corala "Psalmodia" și-a făcut un crez din cultivarea muzicii bizantine, considerând-o o parte importantă a ființei naționale și un tezaur pe care Biserica și învățământul religios îl păstrează cu sfântă îndatorire.

Încheiem periplul formațiilor corale din UNMB referindu-ne la *Concertul absolvenților* desfășurat luni, 3 mai, a.c. de *Corul claselor de masterat* al FCMPm dirijat de prof. univ. dr. Mihail Diaconescu, având în repertoriu lucrări care marchează perioada de până la Înălțarea Domnului. În programul susținut de studenții de la Masterat - *Stilistică dirijorală, Educație muzicală contemporană și Culturi muzicale religioase* au fost audiate coruri, arii, și recitative din oratoriul *Elias* de Joseph Haydn (un proiect vocal-simfonic în curs de realizare cu una dintre orchestrele Universității), avându-i ca soliști pe masteranzii *Simona Judveanu* și *Ionuț Popescu* - de la clasa prof. univ. dr. Ionel Voineag -, fiind acompaniați la pian de drd. Mihai Măniceanu și la orgă de asist. univ. dr. Laura Smărăndescu. În același program au fost prezentate lucrările *Crucifixus* de A. Lotti și *Agnus Dei* de S. Barber.

Aceste manifestări corale, în care se regăsesc toți studenții FCMPm, evidențiază continuitatea tradiției corale în UNMB, etalonul pregătirii profesionale a fiecărui colectiv coral, dar și faptul că studenții participă - în calitate de coriști și dirijori - la *Zilele corale ale FCMPm* și la *Festivalul "Chei"* din UNMB, conștienți de necesitatea experienței scenice, a practicii artistice și a acumulărilor în plan repertorial și interpretativ.

Costin Cazaban

prof.univ.dr. Nicolae Brînduș

În ultima jumătate de veac, generații peste generații de dascăli au populat sălile Conservatorului „Ciprian Porumbescu”, devenit apoi Academia Națională de Muzică și mai apoi (astăzi) Universitatea Națională de Muzică din București. Ca pretutindeni, profesori de excelență, maeștri mai mari și mai puțin mari, uneori și personalități ale muzicii românești mai mult sau mai puțin dotate cu aptitudini pedagogice, mai unii și alții, îndeobște totuși demni de respectul celor ce le-au trecut prin clase (cu excepții de rigoare inevitabile...).

Rezultatele acestui învățământ muzical superior sunt astăzi confirmate în lumea întreagă, unde interpreții români activează cu autoritate în instituții și formații muzicale de toate felurile și unde s-au afirmat muzicieni de înaltă calificare în toate domeniile muzicii culte (și nu numai, dacă ne-am referi și la tot ceea ce „sună” pe străzi, în stații de metrou și în tot felul de „mass-media” pentru toate gusturile...).

Dar nu la asta aș dori să mă refer.

În decursul acestor ani și, mai ales, începând cu anii '70, o scurgere peste hotare de capacități creatoare și interpretative s-a remarcat cu precădere. Unii mai devreme, alții mai târziu.

Era mai ales vorba despre un tineret (de atunci) neintegrat în sistemul educațional și cultural, unde blocajele unor anterioare generații bine asimilate funcționau „beton”, și, uneori, poate despre veleitarisme neconforme cu valoarea și talentul celor în cauza. Mulți au preferat *luptei la fața locului* cu oficialitatea, cu prostia, incompetența instituționalizată și efortului de a se impune prin talent, inteligență și *cultură* politiciilor oficiale, să dispară din viața publică și să-și încerce norocul aiurea; riscând uneori să trepădușească pe la marginea unor culturi care refuzau să-i integreze (convenabil, după ei, poate). Din păcate, deoarece pentru zestrea noastră culturală toate la un loc au constituit *pierderi* (chiar dacă indiferența românească *endemică* în ce privește valorile de azi și de ieri mai ales rămâne la fel de endemică față de orice ar putea fi considerat element de tezaur de spiritualitate). Dar nu și la asta aș dori să mă refer, ci la *Costin Cazaban*.

S-a împlinit o scurtă vreme de la dispariția sa prematură din viață. A emigrat în Franța cu câțiva ani înainte de Revoluție. Era o prezență permanentă în lumea noastră muzicală, un participant activ la tot ceea ce gândirea și componistica românească aveau mai important și mai personal în context local și universal. O minte lucidă și luminată, pe care am avut ocazia să o apreciez ani de zile, când (printre altele) băteam zilnic incinta Revistei *Muzica*, fiecare cu treburile lui „redacționale”... Nu și-a găsit loc nici în învățământul muzical superior (printre o grămadă de „alții” care funcționau acolo încetățeniți „cu onoare” - nu toți, evident) și nici în organisme profesionale ale Uniunii Compozitorilor (și Muzicologilor?) unde, de fapt, i-ar fi fost locul, așa zice, de excelență și unde, tot în acea perioadă, au fost bine integrați și cooptați tot felul de lingăi partinici. A plecat și dus a fost.

Totuși, este unul dintre muzicienii români care și-a realizat vocația și unde s-a dus: în Franța. Și-a continuat activitatea componistică, de critic muzical la prestigioase reviste de cultură, a predat la Universități din Paris și din alte centre

culturale, a devenit Doctor în estetică și științe ale artei (1993) și a scris o lucrare (teza sa de doctorat) intitulată *Timp muzical/spațiu muzical ca funcții logice*, publicată în anul 2000 la Editura L'Harmattan - Paris. Nu voi insista atât asupra aspectelor biografice ale lui Costin Cazaban cât, mai ales, asupra unor concluzii personale în urma parcurgerii acestei lucrări remarcabile.

În ce privește aparatul bibliografic pe care autorul își fundamentează excursul muzicologic (265 de titluri declarate), se remarcă atât cantitatea, cât și diversitatea surselor, unde distingem nume de autori și de lucrări fundamentale din cercetarea muzicologică actuală și din literatura filosofică generală privind fenomenul cultural. Doi dintre ei sunt cu precădere citați în text și anume Th. Adorno (un permanent punct de reper și punere de problemă în discuție) și Stephane Lupasco, a cărui logică a terțului inclus îi direcționează autorului în mod special cercetarea.

Remarcăm întrucât atât vectorul spațial cât și cel temporal devin în textul lucrării subiecte asupra cărora autorul își descarcă, brodând la infinit și cu deosebită siguranță toată experiența sa muzicală, nemijlocită și teoretizantă privind o lume a sunetului sub infinitele sale fațete, actuale și posibile (evident, nu toate deoarece nu se poate...).

Recursul la bibliografie îmi pare nu atât spectacular, cât funcțional în elaborarea textului acestei disertații. În ce măsură și cum autorul rezolvă problema *muzicii* prin apelul la cei doi *vectori* cu care ne întreține pe sute de pagini cu toate subtextele date, ne-am mai putea întreba, eventual. Și ne-am putea pune totuși și problema întrucât acest nivel al *descrierii* unor anume stări de lucruri și de fapt rezultate din informația noastră culturală generală și din *practica* noastră artistică-muzicală ne-ar duce cu un pas înainte la *înțelegerea* a ceea ce se face, facem, trăim, gândim, simțim când funcționăm în universul *sunetului*: al Muzicii, al *cântării* (o chestiune de autoconsistență, oricum...).

Mentalitatea cărții lui Costin Cazaban îmi pare tipic franțuzească (ca să nu mai vorbesc și de limba impecabilă pe care o folosește, care ar umili pe oricare străin...). O strălucită expunere și dezvoltare a ideilor, a puzderiei de teme și conotații culturale multidisciplinare, a căror parcurgere este o experiență de maximă savoare, rod al unui intelect de excepție. Dar oare problema înțelegerii și definirii muzicii, acest etern necunoscut, domeniu suprem al *libertății*, o putem închide exhaustiv în vectorii spațiali și temporali, fie și ca „funcții logice”, dacă ne-am pune problema unei abordări *științifice* a domeniului, care l-ar transcende în integralitatea sa? Evident că nu; dar un astfel de demers ar depăși, evident, cuprinderea cărții lui Costin Cazaban.

Drept care, și desigur separat de cele discutate în lucrarea citată, ne-am pus dintotdeauna, și mai ales în ultimul timp, întrebări și probleme speciale privind *Logica Lumilor Posibile* (în curs de elaborare). De unde și interesul deosebit pe care mi l-a suscitât ultimul capitol al cărții: *Tautologie et verité* (pp. 207-241). Dar toate aceste rânduri se constituie mai presus de orice într-un omagiu pe care doresc să-i aduc lui Costin Cazaban post-mortem, cu multă tristețe.

Chiar de la distanță în timp și spațiu care ne-a despărțit am rămas împreună în același efort de cunoaștere și definire a *rostului* pe care, ca muzicieni, ni l-am asumat odată cu viața. Fiecare în felul său.

Obişnuia să apară la Revistă cu sintagme precum „Te salut iubite prieten și coleg”... „Și noi pe voi”, așa zice azi, „dincolo, în eternitate!” (vezi George Draga, Mihai Moldovan, de asemenea plecați, și alții care își așteaptă rândul...)

UNMB, prin Departamentul pentru Educație Muzicală Continuă și Studii Post-universitare, anunță demararea următoarelor cursuri extra-curriculare în anul universitar 2010-2011:

A. Cursuri de acces

1. Cerc de compoziție muzicală pentru elevii

B. Programe educaționale de formare continuă (deschise cursanților de orice vârstă, începând cu elevii de gimnaziu și/sau liceu):

- Inițiere în scris-citit muzical
- Inițiere în muzica instrumentală
- Redactare muzicală computerizată
- Muzică ușoară vocală - profesor c.d.a. Crina Mardare
- Stilistică în muzica tradițională - profesor c.d.a. Grigore Leșe

C. Cursuri post-universitare de perfecționare (condiții necesare: diplomă de licență/studii de scurtă durată):

7. Block-flöte-ul în educația muzicală;

MUSICOLOGY TODAY

asist. univ. dr. Florinela Popa

Diversitatea lingvistică și suportul *online* al revistei *Musicology Today* sunt două atuuri incontestabile pentru o publicație românească de muzicologie – dacă ne gândim la vizibilitatea extrem de redusă a scrisului de specialitate de la noi, deplânsă, pe drept, de fiecare generație de muzicieni români. *Musicology Today* nu a fost însă gândită neapărat ca un portal „al nostru” către lume, ci ca o zonă de convergență a unor idei și dezbateri muzicologice actuale.

De acest lucru ne convinge și ultimul număr, 3, al revistei. Un cadru tematic lejer – de la aniversări ale anului 2010 la receptarea diferitelor tipuri de muzică în timp – reunește cele trei studii ale numărului curent, semnate de Jean-Jacques Nattiez, Lavinia Coman și Reinhart Meyer-Kalkus.

Jean-Jacques Nattiez abordează dintr-o perspectivă modernă concepția etnomuzicologică a lui Constantin Brăiloiu, a cărei operă este binecunoscută în mediile de limbă franceză. Interesul unei personalități de top a muzicologiei contemporane, cum e Nattiez, pentru corpusul teoretic al muzicianului român, pare pe deplin justificat: la mai bine de cinci decenii de la moartea acestuia, Nattiez constată că „fără el, unele perspective esențiale în cercetarea etnomuzicologică a secolului XXI nu s-ar fi deschis”, dar totodată aduce în discuție și vulnerabilitățile acestei „paradigme științifice puternice”.

Un alt studiu, provenit din mediul muzicologic german, pune sub lupă creația unui compozitor din generația tânără, Jörg Widmann (născut în 1973). Propunerea lansată de Reinhart Meyer-Kalkus, un fin comentator al fenomenului muzical de avangardă, este „înțelegerea dialogului lui Widmann cu tradițiile muzicale”, într-o binevenită abordare interdisciplinară.

Modul cum e perceput Chopin în muzicologia românească a prezentului se conturează în studiul Laviniei Coman, precum și în cele câteva reflecții pe care Carmen Manea le exprimă în rubrica de opinie, cu prilejul bicentenarului Chopin. În ambele texte, cititorul va recunoaște „vocale” distincte ale celor două pianiste și profesoare de carieră, care de altfel sunt și autoarele unor recente volume despre compozitorul romantic. Și în acest număr, ca și în precedentele, *Musicology Today* invită la lectură de carte. În recenzia pe care o semnează, Valentina Sandu-Dediu recomandă două volume de documente din arhiva Muzeului Național „George Enescu”, în care pot fi citite articole de presă despre muzicianul român din perioada 1895-1911.

Acesta este, în linii mari, cuprinsul actualului număr al revistei. Dacă ținem cont și de nivelul academic înalt, garantat de filtrul evaluărilor *peer-review*, sau de posibilitatea „exersării” limbilor engleză, germană și franceză, avem datele unei lecturi pe care nici un om de specialitate nu are cum să o ignore.

8. Chitara în educația muzicală; Realizare acompaniament și aranjamente instrumentale;

9. Resursele IT în educația muzicală;

10. Regie muzicală (regie de sunet) - profesor c.d.a. Alexandru Pârlea

D. Studii post-universitare de specializare (condiții necesare: diplomă Master/studii de lungă durată):

11. Pedagogie muzicală școlară
Cursuri de pregătire:
Inițiere în Canto clasic
Elemente de tehnică vocală în cântul coral

ÎNSCRIERI:

la secretariatele facultăților din UNMB (tel. 021.313.83.06).

DETALII:

http://www.unmb.ro/departamente/departamentul-pentru-educatie-muzicala-continua-si-studii-postuniversitare/
E-mail: demcsp@unmb.ro
Telefon: 0766.711.900; 0740.93.54.99.

Festivalul Chei - Editia II, 27-30 aprilie 2010

O întreagă săptămână din luna aprilie a fost consacrată Festivalului „Chei” organizat de Universitatea Națională de Muzică din București.

Câteva note dintr-un caiet-program post factum conturează profilul celei de-a doua sa ediții.

Dialog între generații

Sonia Neagoe, Muzicologie anul III

Programul Festivalului *Chei* ne oferă la a doua ediție și concerte ce propun dialogul între generații. Marți, 27 aprilie, ora 16.00, a avut loc primul concert de acest gen, aducând pe scena Sălii „George Enescu” generații diferite de compozitori, din Baroc până în contemporaneitate, dar și de interpreți de la clasele de suflători și coarde, în ideea relației profesor-elev.

Virtuozitatea impusă de lucrarea pentru flaut solo, *Naufragii*, compusă de Dan Dedi, a beneficiat de o foarte bună interpretare a flautistului Cătălin Oprețoiu. Sunetul ferm de la început se transformă, pe parcursul piesei, capătă culori distincte, se pliază dramaturgic.

Celelalte piese destinate unui singur instrument, și anume vioara solo - *Ultimul trandafir* de Wilhelm Ernst și *Sonata a VI-a* de Eugene Ysaye -, au beneficiat de fermitatea și dăruirea lui Alexandru Mălaimare în prima piesă și de dinamica descriptivă și tehnică strălucitoare a Dianei Jipa în Ysaye.

Compozițiile pentru duo au expus relația solist - pian (care uneori înlocuia orchestra) ca o relație de colaborare, de egalitate a rolurilor, construirea tensiunilor și trăirilor definindu-se prin contopire sonoră, pianul depășind uneori rolul de simplu acompaniator. *Concertul în Re major*

de Tomaso Albinoni ne-a transpus în atmosfera barocă, plină de eleganță, prin sonoritatea, profunzimea de concepție, altfel spus prin interpretarea extraordinară a lui Iancu Văduva, alături de Cristina Popescu-Stănești. Fiind un moment îndelung aplaudat de public, am beneficiat de un bis, un *Menuet* pentru trompetă și pian.

Tema cu variațiuni pentru clarinet și pian de Jean Françaix, cu Claudiu Danciu la clarinet și Liliana Nedelciu la pian, a schimbat tablouri diverse, de la muzică lentă, pastorală, lirică, spre una agitată, dramatică. Celelalte duo-uri au proiectat în prim plan fagotul, pe Lucian Dăncescu acompaniat de Liliana Nedelciu în *Sarabande et cortège* de Henri Dutilleul, precum și trombonul, în *Piesa semnată* de Gaby Raportz. Cristian Costache, însoțit de pianista Crimhilda Cristescu, s-a distins prin încercarea de a aborda conținutul dramatic printr-o paletă dinamică bogată.

În contrast cu atmosfera tumultuoasă creată de lucrarea pentru trombon și pian, *Sonata* pentru trei naiuri de Antonio Vivaldi definește fidel atmosfera barocă elegantă, rafinată, evidențiată prin sunetul delicat al naiului, în triplă ipostază: Geanina Pandelescu, Roxana Buștihan și Robert Farțade. Altă piesă cu trei protagoniști, *Trumpets Call* de Carol M. Butts a reliefat sonoritatea, armonizarea adecvată

a interpreților Mihai Toth, Marius Suciu, Octavian Bogdan. Momentul muzical scurt a fost foarte bine primit de public grație virtuozității, sincronizării perfecte realizate printr-o construcție atentă a frazelor și contururilor dinamice ale discursului. În piesa pentru trei fagoturi *Tango* de Noris Martinez, cei trei interpreți - Alexandra Neaga, Ștefan Săndulescu și Florin Sanaploianu - au realizat un doaj foarte bun între instrumente, replicile fiind susținute cu vivacitate. Tot într-o atmosferă dansantă s-a încadrat *Trio Schwing Schweet* pentru două oboae și corn englez de Josef Bednarik, avându-i ca interpreți pe Felicia Greciuc și Ana-Maria Neagu la oboi și Cristina Cincan la corn englez.

Marchez, în final, un alt moment aparte, la fel de impresionant ca prezența lui Iancu Văduva pe scenă: interpretarea *Cvintetului* pentru suflători de Robert Muczinsky. Cătălin Oprețoiu - flaut, Florin Ionoaia - oboi, Emil Vișeșcu - clarinet, Gabriel Sava - fagot, Ioan Luca - corn ne-au arătat că experiența și profesionalismul au cuvântul hotărâtor, protagoniștii dând dovadă de o înțelegere la nivel înalt a lucrării, de profunzime. Ne-au purtat prin stările distincte impuse de piesă, de la caracterul dansant, cu nuanțe de baroc subliniate de polifonie, până la cel nostalgic, foarte expresiv conturat.

Dialog în Chei multiple

conf.univ.dr. Oana Rădulescu Velcovici

În cea de-a doua zi (28 aprilie 2010) a Festivalului UNMB *Chei*, în sala „George Enescu” a avut loc recitalul desfășurat sub genericul *Dialog între generații (II)*. Invitatul de onoare al serii a fost maestrul Valentin Gheorghiu.

În cele câteva cuvinte pline de spirit pe care le-a rostit ca introducere pentru acest eveniment deosebit, așa cum ne-a obișnuit de fiecare dată când ia cuvântul rectorul UNMB, prof. univ. dr. Dan Dedi a făcut câteva remarki interesante, pe care le consemnăm, pentru a le feri de uitare:

- observând că, în sală, publicul nu era prea numeros, domnia sa a comparat concertele-eveniment (ca cel din seara respectivă) la care publicul lipsește cu orhideele care „înfloresc nevăzute de nimeni, dar rămân *orhidee*” (după câte se pare, studenților noștri nu prea le plac astfel de *orhidee*... Păcat!);

- pe de altă parte, și-a exprimat bucuria de a vedea atât de multe „personalități ale culturii muzicale românești” prezente la acest concert, amintindu-ne tuturor proverbul latin *Non multa sed multum*;

- vorbind despre *Sonata pentru pian* de Valentin Gheorghiu, pe care autorul urma să o prezinte publicului, în primă audiere, Dan Dedi a relatat împrejurările în care această lucrare de mare valoare, compusă în anul 1952, a fost tipărită de Editura UNMB în anul 2009. Domnia sa a subliniat aportul colectivului editurii, al directorului editurii, prof.univ.dr. Mihai Cosma, la realizarea lay-out - ului, și pe cel al asist. univ. Dinu Savu, la desenul notelor;

- subliniind valoarea deosebită a acestei lucrări pentru repertoriul pianistic românesc, Dan Dedi a remarcat faptul că numărul sonatelor românești pentru pian este destul de restrâns și a amintit cele două sonate de George Enescu, *Sonatina pentru mâna stângă* de Dinu Lipatti, cele trei sonate de Aurel Stroe și *Sonata op.1* de Pascal Bentoiu, care urmează să fie tipărită, la foarte mulți ani după ce a fost compusă, așa cum a fost cazul și cu *Sonata* de Valentin Gheorghiu. (La această succintă listă am îndrăzni să adăugăm și *Sonata pentru pian op.21* de Mihail Jora, o lucrare valoroasă și dificilă, din păcate prea puțin cunoscută și cântată, precum și sonatele și sonatinele pentru pian scrise de Mihail Andricu și Marțian Negrea, mult cântate în trecut, dar pe cale de a fi uitate de noile generații de interpreți - n.a.).

Înscriindu-se, din punct de vedere stilistic, pe linia tradiției marilor clasici ai muzicii românești - George Enescu, Mihail Jora, Paul Constantinescu -, muzica *Sonatei pentru pian* de Valentin Gheorghiu este structurată în patru mișcări, conform tiparului clasic al genului de sonată de dimensiuni ample (lucrarea durează aproximativ 23 de minute, în interpretarea autorului).

Fiecare dintre cele patru mișcări este alcătuită pe baza unor elemente tematice cu caracter pregnant, ușor de memorat și de recunoscut de către ascultător, ceea ce face lucrarea deosebit de atrăgătoare.

Maestrul Valentin Gheorghiu și-a cântat lucrarea cu înalta măiestrie pe care i-o cunoaștem de câteva decenii, reușind, și de această dată, să încălzească inimile celor prezenți în sală, fiind ovaționat îndelung și convins să ofere, în bis, partea a III-a și finalul *Sonatei*, pe care le-a cântat, cu generozitate, încă și mai frumos și cu mai multă strălucire ca prima dată. A fost un moment magic, pentru care îi adresăm, cu încântare, cele mai calde mulțumiri.

*

După un asemenea moment de incandescență artistică, susținerea „dialogului” dintre generații putea părea un demers dificil. Răspunderea pentru susținerea următorului punct din programul serii i-a revenit tânărului doctorand Toma Popovici, care s-a achitat în mod excelent de această sarcină, interpretând *Balada a IV-a* de Frédéric Chopin cu sensibilitate, profunzime a înțelegerii muzicale și stăpânire superioară a mijloacelor de expresie.

A urmat Bogdan Nicola, student în anul II la clasa conf. univ. dr. Viniciu Moroianu, care a cântat trei piese din ciclul *Phantasiestücke op.12* de Robert Schumann, nr.2 - *Aufschwung*, nr.3 - *Warum?* și nr.4 - *Grillen*, cu elan tineresc și vădită bucurie de a se afla pe scenă, cu sensibilitate și acuratețe, dovedind un talent cu frumoase perspective de dezvoltare artistică.

Următorul punct din program ne-a menținut în universul poetic al muzicii lui Schumann, din creația căruia am auzit partea I din *Fantezia op.17*, în interpretarea plină de căldură a Andrei Demidov, studentă în anul I Master, la clasa conf. univ. dr. Vlad Dimulescu. Aflată într-o foarte bună formă pianistică, Andra și-a dovedit, și de această dată, atât potențialul artistic, cât și pregătirea muzicală și tehnică de nivel superior.

Prezența, în acest concert, a Alexandrei Popescu, studentă în anul II la clasa conf. univ. dr. Vlad Dimulescu, nu a fost la nivelul pe care l-am fi dorit și așteptat, ținând cont de contextul de înaltă ținută artistică în care s-a desfășurat. Tânăra pianistă, de altfel talentată și cu un bun nivel de pregătire, demonstrat în examene și audii, a părut excedată de răspunderea ce-i revenea, momentele de deconcentrare din prima piesă (*Capriccio*) a ciclului *Fantasien op. 116* de Johannes Brahms fiind urmate de dezechilibrul ritmic din cea de-a doua piesă (*Intermezzo* - în care valorile lungi erau scurtate) și de inadvertențele de text și lipsa de control asupra calității sunetului din cea de-a treia piesă a aceluiași ciclu brahmsian (*Capriccio*). Ne gândim că, pe viitor, Alexandra ar trebui să dea o

Foto: Radu Sigheti

mai mare atenție pregătirii psihologice a momentului apariției sale pe scena de concert, pentru a evita asemenea momente de panică și lipsă de control. Acest lucru, în mod sigur, îi va asigura progresul pe calea dificilă a împlinirii realului ei talent pianistic. A urmat *Fantezia în fa minor D.940 pentru pian la patru mâini* de Franz Schubert, moment în care kolegele noastre, conf. univ.dr. Andreiana Roșca - Geamănă și conf. univ.dr. Dolores Chelariu, ne-au făcut să ne gândim cu nostalgie la poezia faimoaselor schubertiade în timpul cărora vraja muzicii lui Schubert se revărsa asupra ascultătorilor însetați de „divinele lungimi”.

În încheierea acestui „Dialog între generații”, tânărul pianist Mihai Ritivoiu, student în anul II la clasa conf. univ. dr. Viniciu Moroianu, a interpretat *Preludiu, Coral și Fugă* de César Franck. Mihai Ritivoiu este, cu certitudine, unul dintre cei mai înzestrați tineri pianști români din generația sa. I-am admirat sensibilitatea, inteligența muzicală, dezinvoltura pianistică. Ținând seama de faptul că el a participat, în această zi de 28 aprilie 2010, la toate cele trei concerte desfășurate în cadrul Festivalului *Chei* - mai întâi ca membru al formației de cvartet care a interpretat *Quartettsatz* de Gustav Mahler, în concertul de la ora 12, apoi în formație de duo voce-pian, cântând lieduri din ciclul *Spanisches Liederbuch* de Hugo Wolf, în concertul de la ora 16, pentru ca apoi să încheie cu dificila și superba piesă de César Franck, în recitalul de la ora 19, cu o perfectă stăpânire a propriilor mijloace de expresie - Mihai Ritivoiu dă dovadă și de o putere de concentrare și o voință artistică demne de toată lauda. Apariția sa a fost o încheiere foarte potrivită pentru această seară minunată de festival.

Simpozion de muzicologie

conf.univ.dr. **Petruța Coroiu-Măniuț, Universitatea Transilvania Brașov**

Festivalul "Chei" al UNMB promovează – în excelența tradiție universitară a acestui lăcaș de cultură – actul vital al întâlnirilor muzicale ce iau naștere sub tutela unei tematici generoase: de data aceasta a fost vorba despre *Simpozionul de muzicologie* care s-a desfășurat în data de 27 aprilie 2010 în foaierea Sălii "G. Enescu" și care s-a bucurat de generozitatea afirmării a două secțiuni care au reunit 25 de lucrări: "Aniversările anului 2010" s-au centrat pe creația și personalitatea lui Chopin, Schumann, Mahler și Wolf, iar cea de-a doua secțiune ("Remember Ionel Perlea, Wilhelm Berger și Dan Voiculescu") a reaprins în inimile noastre candela neuitării pentru cei care au susținut muzica românească într-o contemporaneitate marcată mereu de dificultăți inevitabile.

Alexandru Leahu - mentorul a generații de muzicieni care au avut onoarea de a-i fi aproape sau de a-i citi scrierile - a deschis lucrările prin creația sa muzicologică dedicată lui Chopin și "stadiului metaforic al pianisticii" pe care marele compozitor-interpret l-a întruchipat în istoria muzicii. Antigona Rădulescu s-a referit în continuare la abordări moderne ale creației chopiniene, studiind câteva "aspecte narative". Roxana Gheorghiu a revelat exhaustiv particularitățile stilistice ale studiilor compozitorului polonez, iar Carmen Manea a încununat prodigioasa sa activitate dedicată - și în acest an - lui Frederic Chopin prin analizarea ultimei sale creații, o mazurcă ce vorbește fără cuvinte despre spațiul său ontologic, despre țara sa... Liliana Bârnat a trasat o linie

muzicologică bine argumentată "de la poetic la revoluționar", iar Pavel Pușcaș a adus de la Cluj-Napoca câteva idei de convergență referitoare la legătura dintre filozofie, estetică și stilistică în muzica romantică. Creația lui Robert Schumann a fost cercetată - concis și excepțional - de către Valentina Sandu-Dediu prin prisma prezenței temelor muzicii romantice în creația sa, iar răscrucea dintre vocație și destin a fost surprinsă, în termeni avangardiști, de către Adrian Mociulschi. Laura Vasiliu a dezvăluit câteva din reperatele creației ilustrului compozitor german aniversat în acest an, iar pianista Oana Velcovici a valorificat comparativ versiunile interpretative ale Mariei Fotino și ale Clarei Haskil în ceea ce privește ciclul "Kinderszenen". Luiza Avram și Raluca Voicu și-au centrat demersurile muzicologice asupra unor cicluri de piese de caracter, iar Petruța Măniuț a vorbit despre "metafora muzicală a iubirii" - așa cum este ea mărturisită de filele jurnalului celui mai frumos cuplu al istoriei muzicii: Clara și Robert Schumann. Lavinia Coman a luminat - prin viziunea experienței sale interpretative și pedagogice - două ipostaze ale geniului romantic (Chopin și Schumann), Ruxandra Arzoiu fiind singura care s-a referit și la personalitatea lui G. Mahler în viziunea analitică (notorie!) a lui Aurel Stroe. Prima secțiune a simpozionului a fost încheiată într-un mod unic prin expunerea "electrică" a lui Dan Dediu, care a prezentat într-o manieră de neuitat analiza sa originală asupra "tonalității fatidice a istoriei muzicii".

Cea de-a doua secțiune a simpozionului muzicologic s-a referit la aducerea-aminte care înnobilează sufletul oricărui om, al oricărui artist care se raportează cu recunoștință la cei care i-au dezvăluit valorile muzicii: de

această dată, Ionel Perlea, Wilhelm Berger și Dan Voiculescu. Grigore Constantinescu, cu tonul său marcat de o poeticitate epică unică, a investigat câteva din momentele definitorii ale carierei europene a lui Ionel Perlea, iar Liana Alexandra a recreat, prin intermediul experienței proprii creatoare, profilul componistic al celui care a fost W. Berger. Bujor Prelipcean a dezvăluit câteva din amănuntele "laboratorului Cvartetului de coarde" lăsat ca moștenire istoriei muzicii românești de același maestru al artei camerale, W. Berger, a cărui personalitate - ca sinteză a două culturi - a fost omagiată și de Laura Manolache. Plecat spre Dumnezeu acum un an, personalitatea marcantă a profesorului, compozitorului și muzicologului Dan Voiculescu glăsuiește încă în inimile tuturor celor care l-am iubit și ne-am bucurat de bunătatea și profesionalismul său: Octavian Nemescu, Diana Vodă-Nuțeanu, Sanda Hîrlav-Maistorovici, Bianca Țiplea Temeș și Andrei Tănăsescu.

Simpozionul organizat la UNMB rămâne cea mai importantă întâlnire muzicologică din cadrul universitar românesc prin deschiderea cu care reunește scrierile atât de diverse, dar impecabil coordonate, ale celor care își dedică viața gândurilor despre muzică; evenimentele s-au dovedit a fi mixate în cadrul unui festival de amploare, promovat audio-video la amplitudine națională. "Cuvinte despre sunete", ar fi spus maestrul Anatol Vieru acum aproape două decenii; cuvintele care vorbesc de dincolo de sunete...

Concurs de muzicologie – un altfel de concurs!

prof. univ. dr. **Laura Vasiliu, Universitatea de Arte „George Enescu” - Iași**

Un concurs studentesc de muzicologie este o specie competitivă imperfect conturată. Pare a fi la distanță egală de două tipuri consacrate, olimpiadele școlare și concursurile de interpretare. Este și verificare de cunoștințe, de competențe analitice, de asimilare a unui vocabular specific, dar și aprecierea unui anumit gen de măiestrie, vizibil în expresivitatea literară a textului, în retorica discursului, în capacitatea exprimării punctului de vedere. Muzicologia - confluență între știință și artă - este imaginea de care se apropie tinerii aspiranți.

Ce îi poți învăța în calitate de profesor de muzicologie? Cunoștințele vin sau ar trebui să vină din direcția diverselor discipline, de la cele tehnice (armonie, polifonie, analiză de limbaj și formă) la cele de cultură istorică și estetică. Cum să scrie clar, frumos, logic, argumentat. Cu aceste deprinderi vin sau ar trebui să vină din liceu, din zona materiilor umaniste. Dacă nu ești pus în situația, destul de frecventă astăzi, de a recupera neîmplinirile din cele două direcții amintite, îți rămâne o arie de predare destul de aridă, ce vizează metodologia cercetării - documentarea, selectarea informației, procesul sintezei, tehnica discursului, a argumentării și exemplificării etc. Aici intrăm însă într-un cerc vicios, pentru că toate aceste tehnici se pot forma doar pe

fondul unei culturi muzicale în creștere, acumulată, prin program, din surse diferite - „diviziunea muncii” în învățământul universitar modern nefiind favorabilă domeniilor de excelență și creativitate, cum este muzicologia, care cere în continuare o comunicare totală maestru-discipol. În lipsa ei, studenții pe care îi prezinți în concurs nu sunt doar semnătura ta, ci imaginea școlii în ansamblul ei, dar și barometrul talentului, al inteligenței lor, al aptitudinilor de a se cultiva, de a aspira la împlinirea relației dintre cuvânt și arta sunetelor.

În calitate de membru al juriului, poți să concepi și să aplici un barem strict de corectare, ca la un examen de admitere? Diversitatea notelor obținute de candidați, apreciați de iluștri profesori și muzicologi, precum Alexandru Leahu, Valentina Sandu Dediu, Liviu Dănceanu, Pavel Pușcaș, arată așteptările foarte diferite ale acestora față de textele studenților. Iar la proba orală, capacitatea de comunicare, personalitatea tânărului sunt în competiție, în fața comisiei, cu știința și bogăția cunoștințelor acestuia.

Este clar că atât pregătirea pentru confruntare, cât și jurizarea în muzicologie aduc probleme încă neformalizate de practica învățământului de specialitate. Cu atât mai mult, este de apreciat inițiativa concursului, reînnoită anul acesta de UNMB în cadrul festivalului *Chei*

Premianții concursului de muzicologie

Grupa I

Pr. I - George Rizea, București

Pr. II - Ligia Boancă, Iași

Pr. III - Andrei Fermeșan, Iași și Roxana Maierean, Cluj

Grupa II

Pr. I - Ioana Tătăran, Cluj

Pr. II - Mihaela Bălan, Iași

Pr. III - Peter Köter, Cluj și Emilia Pavel, București

(concurs coordonat de conf. univ. dr. Laura Manolache), ca întâlnire necesară dialogului dintre școlile de muzicologie de la București, Cluj, Iași, ocazie de a descoperi capacități și talente muzicologice demne de a fi susținute pentru a reprezenta muzicologia românească în anii ce vin. Școala ieșeană va răspunde prin organizarea unui simpozion național studentesc - *Muzicologia mirabilis* (ediția a IV-a, 20-21 noiembrie) - concentrat asupra temei *Valori ale muzicii românești în context european*, la care invităm muzicologi la început de drum & avansați în cercetarea doctorală, pentru a releva împreună pulsul gândirii și tânăra expresivitate a cuvântului despre muzică.

Oare cum să mânuim cheile liedului...

prof.univ.dr. **Grigore Constantinescu**

...pentru a deschide poarta fermecată a muzicii camerale? Iată o propunere ce figura, interogativ, pe afișul concertului din miercuria Festivalului. Desigur, nu toți cei care au venit, invitați de afiș, interpreți sau spectatori, sunt neliniștiți de intrarea în lumea liedului. Unii trec cu calm pe lângă, alții pătrund cu bruschețe și se miră de ceea ce găsesc. În fine, pentru cei care aleg „calea cea bună”, salutul măștrilor este recompensa dorită. Doi romantici aniversați, la 200 și 150 de ani de când și-au început periplul existențial, Robert Schumann și Hugo Wolf, au fost aleși pentru programul liedurilor interpretate în concertul de după-amiază... la ora ceaiului. Ascultați de un public mai mult interesat decât numeros, au avut de recepționat în ipostaze diferite oferta vocilor și pianistilor acompaniatori. Pentru monodrama camerală **Viață și dragoste de femeie**, mezzo-soprana Emanuela Pascu și pianista Andra Demidov nu și-au valorificat integral potențialul sensibil,

parcă fiecare alegându-și propria singurătate. Pianul nu se simțea răspunzător de sentimentele vocii, vocea nu avea neapărat nevoie să fie însoțită de un confident. Deci un duo fără antantă, așa cum nu îl cere compozitorul. Lui Hugo Wolf, cu **Cântecul spaniol (III)**, i s-au oferit mai multe șanse, prin cele cinci perechi de interpreți - Simona Jidveanu și Iulian Neculache, Elena Dincă și Anta Agavriloae, Iulia Dan și Mihai Ritivoiu, Sorana Negrea și Anca Săftulescu. De aici, variabilele de expresie, cu sublinieri individuale prin voce sau prin pian, ca și oportunitatea dialogului. Muzica vocală camerală se dovedesc modeste, nu neapărat din partea profesorilor, ci mai ales din cauza scopurilor urmărite de cei tineri. Întotdeauna, scena de operă, forțând mijloacele, aduce mai multă faimă imediată, în comparație cu „salonul de lied”.

Evadat din această modestie, liedul devine vedetă în ipostaza concertantă a **Cvintetului „Păstrăvul”**, așa cum Franz Schubert l-a trimis să evadeze, din pârâu spre ape de fluviu. Cheia aceasta nu este o soluție unică, ea poate deveni însă moment de spectacol atunci când, asemenea invitațiilor de miercuri, la rampă s-au aliniat Florin Croitoru, declamator, Marian Movileanu, observator al replicilor, Marin Cazacu, cu impulsuri adolescentin romantice, Săndel Smărăndescu, mai alert decât glasul contrabasului, și Steluța Radu, binedispusă în dubla postură de pianist și director de scenă. Încântătoare lumea vieneză a Cvintetului, minunată ipostaza variațională a Păstrăvului-cheie! Pentru dialogul vârstelor, între studenții liedști și măștrii cvintetiști, o diferență de altitudine care, în final, ne-a lăsat totuși speranța că primii vor putea, în timp, să-și urmeze profesorii, folosind, dacă nimeresc ușa, aceeași... cheie.

Concerte și concursuri pentru tinerii compozitori

Sonia Neagoe, anul III Muzicologie

Un scurt concert al claselor de compoziție a avut loc vineri, 30 aprilie, ora 15, în Studioul de Operă. Au fost prezentate cvartetele de coarde ale masteranzilor Dan Popescu și Darie Nemeș-Bota, studenți la clasa de compoziție a prof.univ.dr. Doina Rotaru.

Am remarcat în desfășurarea celor trei părți ale cvartetului *În timp...*, de Dan Popescu, adoptarea unui stil minimalist, precum și caracterul modal al lucrării. Pe parcurs, muzica se dramatizează, capătă culorile unui *lamento*. Momentele încărcate de tensiune contrastează cu cele fine, șoptite, de ecou. Intenția autorului a fost de a contura legătura cu publicul și de a da un rol creativ acestuia. Lucrarea nu este ancorată într-o idee concretă, deși are un titlu, ci trasează din loc în loc anumite nuanțe, ce vor să fie primite și dezvoltate de fiecare ascultător într-o manieră diferită, personală. Iulia Ghindă - vioară, Ioana Jijian - vioară, Emma Rotomeza - violă și Ella Bokor - violoncel au comunicat foarte bine între ele, au primit și fructificat această idee de libertate, lucrând totodată ca un singur corp sonor.

A doua lucrare, *Cvartetul 4 (for) Dali* de Darie Nemeș-Bota,

alcătuită dintr-o singură parte, ne poartă într-o atmosferă mai dramatică, mai întunecată față de piesa precedentă. După cum ne mărturisește și autorul, este un omagiu adus artistului Salvador Dali. Astfel, lucrarea constituie o caracterizare muzicală, o perspectivă subiectivă asupra pictorului. Pentru o privire autentică asupra acestei lucrări, voi adăuga propriile cuvinte ale compozitorului: „Pornind de la un motiv strident, ascultătorul este purtat prin timp și spațiu în lumi concentrice, dar contrastante, fiecare reprezentând o fațetă a artistului, o bucată din mintea acestuia din zone de tatonare realistă până la impresii cubiste și de la o oarecare revenire la sacru (perioada religioasă) la o reinventare în suprealism.” Putem spune că muzica se definește printr-o acumulare permanentă de tensiune, subliniată sugestiv de interpretarea cvartetului alcătuit de Doina Stan - vioară, Adela Bratu - vioară, Andreea Retegan - violă și Iulia Gheorghe - violoncel.

După interpretarea celor două lucrări s-au decernat premiile pentru concursul național „Mihail Jora”, secția de Compoziție. Juriul, format din prof.univ.dr. Doina Rotaru, prof.univ.dr.

Octavian Nemescu, conf.univ.dr. Livia Teodorescu și prof.univ.dr. Dan Dediu, a acordat premiile astfel: Premiul III – Dan Popescu cu cvartetul *În timp* (master, anul II, clasa prof.univ.dr. Doina Rotaru); Premiul II – Vlad Baciu cu *Cvartetul orei opt* (anul III, clasa prof.univ.dr. Dan Dediu); Premiul I – Cristina Uruc (anul IV, clasa conf.univ.dr. Livia Teodorescu) și Darie Nemeș-Bota (master, anul II, clasa prof.univ.dr. Doina Rotaru).

După o scurtă pauză, reprezentanții ai juriului revin în scenă cu premiile acordate pentru concursul național de compoziție „Ștefan Niculescu”, ediția a III-a. Tema concursului a fost lucrări pentru două instrumente „gemene” sau pian la patru mâini. Premiile au fost oferite astfel: Premiul III – Dan Țurcan (anul IV, clasa Nicolae Coman), iar Premiul I *ex aequo* – Sebastian Androne (anul II, clasa Dan Dediu) și Darie Nemeș-Bota (master, anul II, clasa Doina Rotaru).

Nu putem decât să așteptăm cu interes versiunile interpretative ale tuturor lucrărilor premiate, pentru a avea o imagine asupra diversității de stiluri și opțiuni ale studenților la clasele de compoziție din UNMB.

Tinerii și Muzica

lect.univ.dr. Adrian-Leonard Mociulski

Organizarea periodică a unor manifestări artistice și științifice reunite în spațiile Universității Naționale de Muzică București constituie revigorarea unei tradiții care a renăscut într-o formă plină de semnificații: Festivalul "Chei".

Când am (re)citit pe afiș numele generic al festivalului, gândul m-a purtat, involuntar, la semnificația figurată a termenului, respectiv la explicarea sau descifrarea unei *enigme*. Muzica este ea însăși un mister atâta vreme cât mesajul său artistic poartă o multitudine de sensuri, care par a se releva - cu prilejul fiecărei noi audiții - în înnoite înțelesuri, astfel încât nu te saturi niciodată de muzică. Aici mă refer la adevărata muzică și nu la experiment sau sonorități radicale, create în scopul negării tradiției.

Ce este adevărata muzică? Adevărata muzică, în opinia cronicarului, o constituie nu atât procesul individual de exprimare a unor sentimente și/sau idei în imagini artistice sonore, cât apartenența la *conștiința colectivă*. O astfel de muzică am putut să o ascultăm în recitalul cameral din data de 28 aprilie - o adevărată zi festivă - în care tinerii talenți, studenții ai Facultății de Interpretare Muzicală, au evoluat pe scena sălii de concert "George Enescu" a UNMB.

Repertoriul abordat, pe cât de divers, pe atât de unitar, a fost coagulat printr-o autentică unitate în diversitate datorată numitorului comun al apartenenței la valorile patrimoniului cultural european, de la suflul romantic al

muzicii Clarei Schumann până la filonul folcloric al lui George Enescu.

Concertul a debutat cu *Sonata a III-a pentru pian și vioară*, creație de referință a geniului enescian, a cărei strălucire a fost dublată de tălmăcirea artistică de nivel superior aparținând interpreților de la clasa prof.univ.dr. Șerban Dimitrie Soreanu. Este vorba de violonista Ioana Pecingină și de pianista Adriana Sarău, care au creat o atmosferă în care virtuozitatea a devenit consubstanțială trăirii sensibile.

În același registru al înaltei măiestrii interpretative s-au situat și studenții de la clasa lect.univ. dr. Mălina Dandara, care au restituit publicului prezent una dintre cele mai frumoase pagini ale muzicii romantice, *Trio-ul op.17* de Clara Schumann. Așa cum este știut, frumosul purtat pe aripile celui mai elevat sentiment al umanității, dragostea, se identifică cu muzica, poate în cea mai mare măsură în creațiile cuplului Schumann. Animate de acest sentiment înălțător, paginile partiturii au fost parcă însuflețite de creația interpretativă a lui Lucian Stana (pian), Tatiana Cebuc (vioară) și Hermina Codreanu (violoncel), care au demonstrat că tinerii sunt cei mai aproape de trăirea sensibilă romantică.

În continuarea concertului, flautistele Aurelia Mihai și Cezara Comșa, de la clasa conf.univ.dr. Raluca Voicu, au oferit un moment aparte, în care cele două instrumente au reclădit universul *Sonatei pentru două flaute* de Charles Koechlin, ale cărei vibrații i-au făcut să reverbereze, la

unison, pe toți cei prezenți în sala de concert. Așa se întâmplă atunci când sonoritățile se transformă în emoții estetice, în rândul publicului.

Finalul concertului l-a constituit cvartetul de coarde al lui Gustav Mahler *Quartettsatz*, interpretat de studenții clasei conf.univ.dr. Verona Maier: Mihai Ritivoiu (pian), Alexandru Mălaimare (vioară), Liliana Mitulescu (violă), Alexandra Potângă (violoncel).

Titlul generic al acestui concert, "Dialogul instrumentelor", a fost în final dezambiguizat în conștiința tuturor celor prezenți. Muzica este un dialog prin care instrumentele transmit, comunică, poartă semnificațiile unui conținut artistic fără de care lumea în care trăim ar fi mult mai săracă. Mesajul tinerilor studenți ai FIM a fost acela al culturii, adresat nu numai spectatorilor prezenți în mod nemijlocit la concert, dar și celor care au putut asculta repertoriul audiat la radio (concertul fiind preluat și de Societatea Română de Radiodifuziune). Așa cum arăta și criticul de artă elvețian René Berger, în epoca modernă arta nu mai poate fi imaginată în lipsa amplificării percepției mesajului prin mijloacele de comunicare în masă. Audiența concertului la care am asistat va fi fost augmentată și prin prezențele "nevăzute" ale ascultătorilor, cei care s-au putut bucura pe calea undelor de nivelul înalt al profesionalismului studenților Universității Naționale de Muzică din București.

Cronică în fațete și... mai mult

Alice Tacu – anul IV Muzicologie

Am făcut un popas la o seară de muzică rusească, din cadrul Festivalului *Chei*. În program stă scris: orchestra simfonică *Universitaria*, dirijată de Alexandru Ganea, va cânta, alături de soliștii Florin Croitoru și Valentina Naforniță, *Concertul pentru vioară și orchestră* de P.I.Ceaikovski, două arii din operele *Iolanta* a lui Ceaikovski și *Mireasa Țarului* de N.Rimski-Korsakov, urmate în final de uvertura *Sărbătoarea luminată* a lui Rimski-Korsakov.

În loc de cronică, s-au conturat mai multe micro interviuri.

Primul, cu lect. univ. dr. Alexandru Ganea.

Mă întrebam dacă nu cumva există vreun motiv pentru care ați ales un repertoriu rusesc.

Am urmărit unitatea stilistică în formarea repertoriului pentru seara din 27 aprilie. De asemenea, în virtutea afinității mele pentru muzica rusă, am ales și lucrări mai puțin cunoscute publicului bucureștean.

Cunoașteți orchestra aceasta de foarte mult timp, chiar dacă studenții se schimbă în permanență. Judecând obiectiv și sincer, cum o vedeți în momentul de față? Este într-o perioadă bună sau mai puțin bună față de anii trecuți?

Ansamblul s-a format sub această titulatură de șapte ani și trebuie să se țină cont că o orchestră de studenți nu are stabilitatea celei profesioniste. Aici, componența se schimbă în permanență.

E greu de răspuns la întrebare, pentru că ceea ce fac eu acolo

este mai mult decât un curs. Mai degrabă se poate vorbi despre cum au ieșit concertele la final de stagiune. Niciodată nu mi-a plăcut să mă plâng de treaba asta, deși suntem într-un declin evident. E foarte ușor să recunoști părțile rele... Dar datoria mea de profesor este să formez instrumentiști profesioniști.

Cum apreciați instrumentiștii și cum lucrați cu ei?

Ca profesor, sunt foarte exigent – consider că în muzică nu trebuie să faci compromisuri. Iar ca relație umană, încerc să mă apropiez de fiecare dintre ei, ca să poată avea în mine un sprijin.

În timp ce ascultam, am văzut mai multe momente în care orchestrații comunicau, parcă, mai puțin decât de obicei.

V-a fost dificil să-i aduceți împreună? În paranteză fie spus, mi s-a părut că s-au regăsit mai mult ca ansamblu în Uvertură.

În primul rând, trebuie făcută o departajare clară între ceea ce înseamnă un acompaniament și o lucrare pur orchestrală. Într-un acompaniament suntem obligați conjunctural să ne supunem viziunii interpretative a solistului, să ne adaptăm, să acordăm o atenție sporită atacului împreună, dinamicii, dozajului ș.a. Totul depinde de solist, de dorința acestuia, de starea lui. Apoi, într-o lucrare simfonică ai posibilitatea de a lucra mai mult, pornind de la cerințele dirijorului. Lucrul acesta diferă de lucrarea concertantă, în care nu poți ști ce se întâmplă în secunda următoare și vizezi mai mult coeziunea ansamblului cu solistul.

Cum ați aprecia reușita celor patru lucrări?

Aș prefera să invit publicul să o facă.

Cum vedeți statutul Orchestrei Universitaria în contextul UNMB - adică ce anume ați schimba la orele de orchestră, ce vă place, ce nu...

Orchestrale din UNMB funcționează pe stagii (două sau maxim trei pe semestru), ceea ce înseamnă un număr de repetiții care presupun eficiență, continuitate. Acest lucru a fost posibil datorită eforturilor maestrului Dorel Pașcu și este un bun câștigat, un avantaj pentru studenți.

După mine, ideale ar fi stagiile intensive de orchestră – scurte și foarte eficiente, pe modelul celui susținut acum câteva luni cu dirijorul Cristian Mandeal. Acolo, toți orchestrații au fost degrevați de obligațiile școlare și extrașcolare, iar preocuparea majoră era ansamblul. Acesta este un model de lucru adoptat de foarte multe conservatoare din Europa și dă rezultate excepționale. Ar fi de dorit ca ceea ce s-a întâmplat cu maestrul Mandeal să se permanentizeze.

Al doilea interviu, cu soprana Valentina Naforniță

Te-am auzit cântând cu Orchestra Universitaria (într-o formulă puțin diferită) și când a dirijat Cristian Mandeal - deci știu că nu e prima dată când cântă alături de ea. De câte ori ai mai colaborat cu orchestra UNMB?

Într-adevăr, cu această orchestră am mai cântat și anul trecut pentru spectacolul *Dido și Aeneas*, în regia domnului Prlea-Blaga, și sper să mai avem și alte ocazii.

continuare în pagina 9

continuare din pagina 8

Cum te împaci cu ansamblul și dirijorul?

Îmi face o deosebită plăcere să cânt cu această orchestră. Sunt oameni talentați, tineri, receptivi; datorită lor și în primul rând a dirijorului, maestrul Alexandru Ganea, am simțit o energie pozitivă cu ajutorul căreia am creat, zic eu, o atmosferă plăcută.

Totodată, mă întrebam cât de comodă și dacă îți este mai apropiată muzica rusească decât alte muzici (în cazul în care ai vreo ierarhie de preferințe).

Să știi că îmi este foarte aproape de suflet muzica rusească. Am crescut cu ea, iată probabil motivul. Poate, la un moment dat, o să am ocazia să mă axez mai mult pe acest tip de muzică.

Cum ai aprecia concertul? Cum au ieșit lucrările, ești mulțumită?

Sunt mai mult decât mulțumită. A fost ceva cu totul și cu totul deosebit.

Mie mi-a plăcut cel mai mult momentul ariilor și mi s-a părut că sala era foarte receptivă. Cum te-ai simțit tu și cum ai simțit publicul?

Inițial, îmi era frică puțin de reacția publicului, pentru că am interpretat două arii mai puțin cunoscute. Am fost plăcut surprinsă de faptul că am avut parte de un public receptiv, cald și susținător.

A avut vreo importanță aparte concertul acesta pentru tine -

nu știi, poate pentru că ai cântat în Festivalul Chei sau vreun alt motiv?

Muzica rusească îmi este foarte aproape de suflet. Tocmai de aceea, concertul a reprezentat un moment special pentru mine. Mă bucur mult și îi mulțumesc enorm domnului Ganea că mi-a oferit această oportunitate.

Al treilea interviu, cu prof.univ.dr. Florin Croitoru

Ați cântat de multe ori alături de Orchestra Universitaria, chiar dacă în formulă mereu diferită. Cum colaborați cu ea?

Colaborarea cu Orchestra Universitaria a fost de fiecare dată foarte reușită. Cred că tocmai am susținut al patrulea concert alături de ei, care mi-a reconfirmat valoarea tinerilor muzicieni și îndrumarea amănunțită de care au parte la clasa profesorului Alexandru Ganea.

Cum apreciați acum nivelul orchestrei și relația de comunicare cu ea în cântat, prin comparație cu anii trecuți?

Nivelul concertelor s-a situat, în cazul meu, de fiecare dată în plan ascendent. Desigur, se poate vorbi despre o continuă metamorfoză și în fenomenul de interpretare, pentru că ansamblul este în continuă schimbare. Iar în ceea ce privește programul din seara aceasta, am avut parte de două sau trei repetiții – suficiente pentru un rezultat „final” bun. De regulă, se face una singură, dar ei sunt în formare și au nevoie să sedimenteze mai pe îndelete lucrurile.

Ce ați spune despre cum a ieșit concertul?

În linii mari, eu sunt mulțumit, chiar dacă întotdeauna detaliile actului interpretativ sunt într-o continuă desăvârșire. Mi-aș dori ca implicarea și concentrarea de „sută la sută” să se manifeste de la primele note și nu să vină pe parcurs. Însă, îndată ce ea sosește, lucrurile ajung la un plan mult mai apropiat de dorințele mele.

Nu este prima oară când chemați la bis, alături de dumneavoastră, un student promițător. Mi se pare a fi un gest generos și pedagogic, care mi-a dat ocazia să-l văd pe scenă pe Florin Croitoru, profesorul. Mă întrebam: vă simțiți la fel de bine în ambele ipostaze – de solist și de profesor?

Am beneficiat de îndrumarea unor mari pedagogi în niște vremuri în care aceștia erau totodată și interpreți de mare valoare și de o calitate umană extraordinară. Gestul meu de a colabora cu generațiile mai tinere pe scenă nu face decât să continue această linie artistică și pedagogică de care și eu am beneficiat odată.

În cazul în care concertul are loc în cadrul unei școli sau a unei universități, cele două ipostaze au valențe egale, dacă mă aflu alături de elevi/studenți. Bineînțeles, latura de solist este cea care predomină în toate celelalte cazuri și, de altfel, fără aceasta, eu nu aș putea concepe actul profesoral în cadrul Facultății de Interpretare Muzicală.

Unitate în diversitate – Corala “Psalmodia” și Formația “GAME”

Andra Ivănescu – Muzicologie anul IV

În cadrul Festivalului “Chei”, joi, 29 aprilie, a avut loc, în Studioul de Operă, un concert susținut de către două formații foarte diferite ale Universității Naționale de Muzică din București: Corala „Psalmodia”, condusă de arhid. prof. dr. Sebastian Barbu-Bucur, și Formația „GAME”, condusă de prof. univ. dr. Alexandru Matei.

Două formații din zone stilistice foarte diferite: una vocală, una instrumentală, una cu specific religios, cealaltă cu specific laic, una reprezentând tradiția, cealaltă inovația, ambele reprezentative însă pentru instituția noastră.

În prima parte a concertului am putut asculta muzică psaltică românească, intrată în cultura noastră pe filonul bizantin. Dirijori au fost Sebastian Barbu-Bucur și Nicolae Gheorghiu. Au fost interpretate lucrări semnate de Cornel Coman, Ghelasia Basarabeanu, Nectarie Vlahul și Sebastian Barbu-Bucur.

În partea a doua, ansamblul de percuție ne-a prezentat trei lucrări: *Marimba spiritual* de Minoru Miki, o lucrare stranie și exotice – solist Sorin Rotaru, *Variations on a Ghanian theme* de Daniel Levithan și *Concerto for drum set and 7 percussionists* de John Beck – solist Dan Alexandru, lucrare spectaculoasă. Trebuie menționat și intermezzo-ul, numit

de către Alexandru Matei simplu *Rock*, lucrare de percuție pentru patru interpreți, plină de umor, ce nu presupune folosirea unor instrumente, ci a bățailor din palme, șuierăturilor și a altor efecte similare.

Concertul a fost, deci, o dovadă a unității în diversitate a mai multor zone muzicale care-și găsesc locul cu la fel de multă lejeritate în universul cultural susținut de universitatea noastră.

DIDACTICA

Examen de definitivat și gradul II la DPPD

prof.univ.dr. Lavinia Coman

Ca în fiecare vară, DPPD a organizat și în acest an examenele de definitivat și gradul II susținute de cadre didactice din învățământul preuniversitar, în virtutea principiului privind învățarea pe tot parcursul vieții. Aceste examene au fost pregătite din vreme prin asistența și îndrumarea oferite de specialiștii noștri. Astfel, în luna iunie s-a desfășurat un program compact de pregătire a candidaților la disciplinele de examen, cu focalizare asupra tematicii din programă.

Examenul a avut loc în condiții normale, fără evenimente nedorite. În privința conținutului probelor, putem aprecia că profesorii examinatori au propus spre tratare o tematică legată direct de realitățile concrete ale școlii contemporane. Cerințele au fost calibrate la un grad mediu de dificultate, ceea ce a permis rezolvarea lor de către marea majoritate a candidaților.

După desfășurarea probelor, se poate aprecia că la specialitatea *Educație muzicală* s-a remarcat o pregătire didactică superioară, profesorii dovădind că sunt interesați de literatura metodică de specialitate, de problematica realizării unei educații muzicale complexe, cuprinzând laturile interpretativă, de receptare, de creativitate, de însușire și utilizare a elementelor de limbaj muzical. S-a dovedit benefică orientarea comisiei către evaluarea modului în care profesorii stăpânesc interpretativ și teoretic exemplele din literatura muzicală românească și universală din manuale, asigurându-se astfel legătura dintre perfecțiune și activitatea la catedră.

La specialitatea *Interpretare muzicală* s-a constatat un nivel bun de pregătire în domeniul didacticii și cel practic, al probei de cântat la instrument. La această ultimă probă, se constată că adolescenții noștri au nevoie de această întâlnire profesională cu universitatea unde s-au format, pentru a-și aminti și a ține cont de anumite valori cum ar fi susținerea convingătoare a discursului muzical, acuratețea, cinstea față de textul partiturii, rigoarea stilului. Alături de

alte componente, acestea sunt câteva aspecte pe care ei sunt chemați să le transmită, ca modele, elevilor formați la clasa de instrument.

Din partea profesorilor examinați am cules câteva opinii, care ne vor ajuta să realizăm un feed-back necesar. Astfel, C.D. consideră că a parcurs un examen accesibil, temeinic pregătit și util pentru activitatea unui profesor tânăr. În ce privește pregătirea psihopedagogică, e de părere că ea ar trebui mai direct legată de specificul muncii profesorului de instrument. La rândul său, E.P. arată că la pregătirea psihopedagogică se operează cu un limbaj cu care profesorii de instrument nu sunt întru totul familiarizați.

Ca aspect organizatoric, ar mai fi de consemnat situația neplăcută cu care ne-am confruntat atunci când a trebuit să nu primim în examen un număr de 25 de candidați, în urma notei MECTS referitoare la absolvenții unor specializări care nu se regăsesc în hotărârile de guvern privind autorizarea de funcționare provizorie sau acreditarea specializărilor din cadrul instituțiilor de învățământ superior de stat și particular.

În încheiere, prezint câteva perle culese la examenul de istoria muzicii, spre tristul amuzament al nostru, al tuturor.

“Estetica are un rol important în romantismul muzical, cât și în muzică deoarece sunt prezente gustul estetic, trăsături estetice și categorii estetice, acestea având rolul de a înfrumuseța, ornamenta muzica.”

“Etapa de înflorire și dezvoltare a romantismului muzical: W.A. Mozart, Fr. Schubert, H. Berlioz, C.M von Weber, R. Wagner, Fr. Liszt, G. Bizet, Ch. Gounod, G. Rossini, G. Verdi.

Compozitori români din romantism: G. Enescu, S. Drăgoi, N. Bretan, P. Constantinescu.”

“P. Couperin avea o atitudine diferențiată de cei din mediul urban și cei din mediul rural pentru a fortifica trăirile ambelor categorii rural și urban.”

Am găsit și următoarele orori onomastice: Schuman, Frederich Chopen, Ceaichovski, Grig, Thanaser (pentru Tannhäuser), Georgi Bizet, Frederich Smetana, Antoni Dvarach.

În perioada imediat următoare se impune înscrierea autorilor unor astfel de mostre la cursuri intensive de reciclare.

Pelerinaj chopinian

Izabela Cernătescu - master anul II, Sinteză muzicologică

„- Vino și stai lângă mine!” (Constantin Noica)

Așa îl îndeamnă maestrul pe tânărul discipol, așa suntem chemați să primim darul ancestral al muzicii... Așa am pornit în pelerinajul nostru chopinian...

Cu câtă pasiune îl cântăm pe Frédéric Chopin, îl căutăm între partituri, printre filele cărților! Îl recreăm cu rațiune și suflet, cu fiecare undă a genialei sale muzici. Anul 2010 a fost bogat în evenimente culturale dedicate compozitorului. Elevul, studentul pianist, amatorul de muzică, lumea întreagă a sărbătorit bicentenarul nașterii lui Chopin. Cu evlavie, bucurie și dorința de a înțelege cât mai profund esența creatoare a marelui artist, s-a inițiat

la Școala Populară de Arte din Râmnicu-Vâlcea un pelerinaj cultural spre meleagurile Poloniei.

„Pe urmele lui Chopin în Polonia”, desfășurat în perioada 28 iunie - 1 iulie 2010, a fost un proiect al cărui nobil obiectiv a deschis dialogul între generații spre împărtășirea celor mai înalte valori culturale. Un grup format din elevi, studenți, profesori, îndrumați de personalități ale muzicii românești, au pornit în căutarea lui Frédéric Chopin.

Drumul lung nu ne-a descurajat, ci, dimpotrivă, ne-a făcut să înțelegem că efortul și perseverența sunt condiții necesare pentru a descoperi rădăcinile lumii marelui artist. Intervențiile narative ale ghidului nostru spiritual, autoarea monografiei „Frédéric Chopin”, prof. univ. dr. Lavinia Coman, ne-au fost nectar al rațiunii. Ne-am bucurat de prezența renumitului pianist Viniciu Moroianu și a compozitorului Nicolae Coman, care au surprins momente ale călătoriei în jucăușe catrene cu tâlc. Cu toții ne sunt adevărați prieteni, fideli susținători ai vieții culturale vâlcene, în prezența cărora suntem onorați să ne aflăm.

Varșovia a fost primul oraș care ne-a dezvăluit că arta omagiului compozitor a ieșit învingătoare din *marele proces cosmic*. Umbre ale trecutului, ce mărturisesc povestea tineretii artistului, ne conduc către locul sacru al centrului istoric, *Biserica Sfintei Cruci*. Acolo se odihnește inima lui Frédéric Chopin, acasă, în Polonia sa natală.

Ne-am îndreptat, departe de oraș, spre Zelazowa Wola, la casa de unde călătoria compozitorului spre cucerirea lumii muzicale a început la 1 martie 1810. Este un loc unde muzica lui Chopin te însoțește pretutindeni, parcă purtându-te în trecut. După ceasuri de desfătare și admirație am lăsat în urmă bustul maestrului palid și nefericit.

Luminoasă, atrăgătoare, îmbinând tradiția culturii polone cu îndrăzneala contemporaneității, ni s-a arătat o adevărată metropolă europeană, Cracovia. Am fost vrăjiți de sclipirile turnurilor înalte ale catedralelor, de culorile luminii penetrând vitraliile încărcate de povestiri biblice, scene istorice cu regi și regine ale neînfricatului popor polonez.

În drumul spre casă, am făcut un popas spre locul încărcat de teroare, Auschwitz, o adevărată lecție despre ororile pe care omul le poate produce semenilor săi. Memorialul îi face pe cei care vin să învețe din greșelile omenirii, iar ziua de mâine trebuie să o primim cu respectul și cinstea care i se cuvin.

Ajunși acasă, înțelegem că suntem mai bogați: ne-am hrănit sufletul și rațiunea. Ne-am găsit propriul *Chopin*. Ne despărțim cu promisiunea că în anul ce urmează vom porni în căutarea lui Franz Liszt, tot de la Râmnicu-Vâlcea, iar acest dialog între generații va deveni o constantă atât de necesară unui muzician.

ICon Arts 2010

Cristina Uruc - anul IV Compoziție

De vreo 3 ani încoace, în fiecare vară (de pe la sfârșitul lui iulie, până în primele zile ale lui august) am o destinație sigură: Cisnădie. Scopul îmbină utilul cu plăcutul: participarea la cursurile de compoziție ale *Academiei de Vară ICon Arts*. Aici îmi regălesc, an de an, prieteni de prin toate colțurile țării: Iași, Cluj, București, Timișoara, Oradea, Constanța, Arad, Brașov, etc. De la ediție la ediție se mai adaugă câte o secție la care te poți înscrie, așa că de data aceasta am avut colegi de la muzicologie, muzică de cameră, orchestră, flaut, percuție, vioară, clarinet, ansamblu coral, jazz, dans, artă dramatică, fotografie și film.

Ediția 2010 a venit cu multe surprize, una dintre ele vizându-i direct pe compozitori: CONCURSUL DE COMPOZIȚIEEEEE!! la care, cu blândețea și farmecul caracteristice, compozitoarea și profesoara Doina Rotaru ne-a convins să participăm. Numai că anul acesta, concursul s-a desfășurat sub protecția lui Speedy Gonzales, iar cele două daruri ale doamnei Rotaru nu au putut suplini lipsa noastră - a candidaților la titlul de compozitor - de reacție și de rapiditate într-ale creației. Astfel, conform binecunoscutei zicale „Cei patru apostoli erau trei: Luca și Matei”, dintre cei patru aventuroși compozitori intrați până la urmă în competiție - Darie Nemeș Bota, Cristina Uruc, Cornelia Zambilă și Sebastian Androne - numai doi au reușit să-și asculte piesele într-un peisaj neaș, un cadru natural minunat, însă neputincios de a pune în valoare cele două mini-lucrări nou create: scena „peninsula” aflată în complexul muzeal *Astra*.

Ansamblurile impuse la concursul de compoziție au fost cele ce se puteau naște din combinația flaut-percuție, iar sursa de inspirație a constituit-o poezia *A Dialogue Between the Soul and Body*, scrisă de poetul englez din secolul al XVII-lea, Andrew Marvell. Cele două lucrări rămase în finală aparțin lui Sebastian Androne și subsemnatei, și ambele au fost scrise pentru flaut și percuție. Poate că în instrumentar ar trebui să adaug și vântul, deoarece pe înregistrări se aude ca și când ar fi parte integrantă din piese, deși în partituri nu a fost notată intervenția sa. Astfel, vineri, 6 august 2010, echipa fetelor formată din Ana Chifu (flaut), Alexandra Chira (percuție) și Cristina Uruc (compoziție) s-a confruntat cu echipa băieților compusă din Zacharias Tarpagos (flaut), Sorin Păcuraru (percuție) și Sebastian Androne (compoziție). Echipa din urmă a fost câștigătoare, iar ca premiu, lui Sebastian i-a fost comandată o lucrare pentru orchestră, care va fi interpretată de *Orchestra Academiei ICon Arts* în ediția din 2011. Din păcate, interpreții nu au primit mai mult decât mulțumirile și recunoștința noastră pentru efortul de a învăța câte o lucrare nouă în două zile, printre repetițiile pentru concertele stabilite anterior și cărat de instrumente.

Toate ca toate, această ediție a cursurilor de vară de la Cisnădie a fost o experiență atât profesională, cât și de viață

pentru fiecare dintre participanți. Cu toții am învățat câte ceva și am văzut că nimic nu este imposibil: până și vântul iubește muzica nouă.

Alice Tacu - anul IV Muzicologie

Și muzicologia a iubit muzica nouă, dat fiind că în primele zile ne-am lipit complet programul de cel al compozitorilor: cursuri cu Doina Rotaru (care a stat, din păcate, numai primele câteva zile cu noi), apoi cu Philip Cashian, alături de care ne-am aruncat privirea mai mult pe piese ale secolului 20 (György Ligeti, Luciano Berio, Béla Bartók, Michael Tippett, Robert Gerhard) și nu am atins prea mult vremurile actuale (cu excepția analizei propriilor creații). În schimb, dumnealui a oferit un bun prilej ca după-amiaza tinerii compozitori să își înfrângă fobia de a vorbi despre lucrările lor și să le prezinte pe larg în fața unui „public” colegial. Aici, muzicologii s-au transformat, după caz, în galerie sau cor antic.

Apoi ne-am văzut de oile noastre, preocupându-ne în restul zilelor de bicentenarul Robert Schumann (prilej pentru a „răscoli” în lucrările vocal-simfonice mai puțin ascultate ale compozitorului), de tematica întotdeauna primitoare și deschisă pentru o redimensionare „modernă” din muzicologia românească despre Enescu, intercalând cu interludii creative pete de culoare despre cum îți poți forma propriul stil și o gândire „elastică” astăzi. Protagonistii: Valentina Sandu-Dediu și, deja un personaj binecunoscut și mult drag nouă celor de la CMDO, Ioana Pârvulescu.

Și ca să redăm puțin, în final, atmosfera de vacanță, am adunat mai jos rezultatele unor jocuri menite să ne arate aroma asocierilor bizare. Este vorba, o dată, despre câteva descrieri ale propriei persoane, pornind de la patru cuvinte date (un fruct, o culoare, un instrument și un desert). Apoi, despre o poezie „orbească”, la care fiecare a participat neștiutor cu un vers și a adus la bun sfârșit, alături de ceilalți, un evantai postmodern.

Cine sunt eu?

• În atmosfera parfumului de levănțică intens, am realizat că sunt un clarinet care, de foarte multe ori, inspiră ori stridența roșului intens, ori dulceața tortului de ciocolată din care nu poți să mănânci foarte mult. (Octavia Angelescu - Muzicologie, masterat, anul I)

• Sunt un clarinet kaki, puțin cam ciudat, a cărui sonoritate

se aseamănă cu gustul unui tort diplomat scăldat în aroma florii de salcâm. (Bogdan Cioceanu - Chitară, anul I)

• Sunt un bonsai care, contrar așteptărilor, are nevoie doar de puțină îngrijire. Îmi trebuie din când în când câte un vis bordo și contactul senzual cu o amandină. Mic, mic, dar îmi place să fiu vioara I. (prof. univ. dr. Valentina Sandu-Dediu)

• În noaptea violet crește un pom. A doua zi, în formă de măr pic pe pământ. Simt cum din interior mă înghiontește un vierme. Cu atâtea coloane în miezul meu, m-am transformat în flaut și viermele în flautist. La finalul recitalului sunt o felie, deasupra unui tort cu fructe. Ce bine că n-am ajuns în gura unui purcel! (Alice Tacu - anul IV)

• Sunt un castan filiform, care preferă albastrul închis al serii de vară. Visez ca greșosul dioxid de carbon pe care îl mănânc întruna să aibă gustul unei prăjituri cu lămâie. De asemenea, cu ardoare îmi doresc ca păsările, toate care se adăpostesc în falnicu-mi rămurii, în fiecare dimineață să-mi închine un imn la corn englez. (Vlad Văidean - pian, cls. a 12-a)

• Sunt un corn englez (și nu un pian german) la care cineva cântă un Marș turc (și eu, timidă, nu-l încurc). Îl cântă așa de bine, de turcoaz, că-n sală se visează (și nu se bisează) amandine (iar nu baclavale, struguri negri, sarmale și sarailii). Mmm. De ce nu-mi vii? De ce nu-mi vii? (conf. univ. dr. Ioana Pârvulescu)

Mircea Tiberian: Despre muzică, suflet și libertate într-o lume tot mai lipsită de inimă

drd. Ruxandra Zamfir

O parcurgere riguroasă a aparițiilor editoriale recente semnate de pianistul Mircea Tiberian, conferențiar doctor la Catedra de Compoziție a UNMB, ne-ar putea ajuta să înțelegem mai bine muzica de jazz. Ele reprezintă însă mai mult decât un demers de familiarizare cu exigențele stilistice și tehnice ale genului și sunt, în ciuda tonului rezervat în care autorul își învâluie cuvintele, o pledoarie entuziastă pentru libertatea spiritului în general. O pledoarie în favoarea creației artistice spontane, pe care Mircea Tiberian o regăsește pretutindeni în muzica zilelor noastre - "de la basul cifrat din muzica barocă la acompaniamentele și solo-urile rock-ului, de la aranjamentele spontane din folclor la muzica 'aleatorică' sau muzica 'live', ce acompaniază unele spectacole de teatru sau de balet" (*Tehnica improvizației în muzica de jazz; Curs practic*, vol. I, capitolul I, Introducere).

Activitatea sa pedagogică din ultimii 20 de ani (Mircea Tiberian predă jazz la UNMB din 1990) a contribuit decisiv la cristalizarea unor asemenea gânduri, pe care autorul le-a inclus în cele patru volume publicate în ultimii cinci ani: *Tehnica improvizației în muzica de jazz - Curs practic*, volumul I (Editura UNMB, 2005), *Notes on Music and Music Notes* (Editura Muzeului Național al Literaturii Române, 2006), *Cartea de muzică* (Editura Tracus Arte, 2009) și a volumului II al cursului practic de *Tehnica improvizației în muzica de jazz* (Editura Tracus Arte, 2010). Destinatarilor sunt, în ciuda caracterului diferit al fiecărui demers editorial, inițiați sau neofiti deopotrivă, animați cu toții de dorința de a înțelege cât mai bine valoarea afectivă a muzicii. O bună parte a acestui public cititor este, desigur, formată din studenții de la clasa profesorului Tiberian, dar acesta lărgiște cu intenție aria și se adresează tuturor învățăceilor pentru care „arta, muzica în general [...] dezvăluie câte ceva din ceea ce se întâmplă cu noi atunci când nu suntem aici (în locurile despre care se poate vorbi) sau mai bine zis suntem într-un altfel de aici” (*Cartea de muzică*, Partea I, Apropierea de muzică, Moise și Aaron).

Cele două volume din *Tehnica improvizației în muzica de jazz* pun bazele teoretice și practice ale genului pentru învățământul muzical universitar românesc. Ele reprezintă nu doar tratate de specialitate, ci și cursuri practice destinate celor care doresc să transforme ideea că „a improviza e greu” în „a cânta e natural” (*Tehnica improvizației în muzica de jazz, Curs practic*, vol. I, capitolul I, Introducere). În structurarea conținuturilor, Mircea Tiberian construiește un parcurs coerent, ale cărui etape amintesc de "bornele" unei escalade montane - de la urcușul lin al primilor pași, la efortul susținut și concentrarea pe care le presupune drumul spre piscuri. Astfel, în cele opt capitole ale primului curs, el îi ajută pe studenți (în accepțiunea britanică a cuvântului - elevi, ucenici sau învățăcei) să-și însușească cunoștințe - de la noțiunile de teoria jazz-ului și cele de improvizație modală, până la improvizația pe structuri armonice simple, blues-ul și relația de pe treptele II-V-I. Nivelul de dificultate al noțiunilor prezentate în cel de-al doilea volum crește apoi simțitor și presupune, în finalul lucrării, înțelegerea unor elemente-cheie ale interpretării - cum ar fi frazarea, articulația și alegerea repertoriului (volumul II, capitolele V, VI și VII). Înțelegerea și asumarea creativă a acestor exigențe reprezintă, în fond, momentul de cucerire a acelor "înălțimi", abia intuite la început, și pune astfel punct demersului său editorial.

Există în substanța rândurilor scrise de Mircea Tiberian ceva aproape confesiv. Ele par să concentreze frânturi ale unui dialog (ce continuă pe parcursul tuturor cărților sale) și să creeze o atmosferă profund interiorizată. Un bun exemplu în acest sens sunt cele câteva precizări sobre, dar nu lipsite de un fel de romantism reținut, din finalul Introducerii la primul volum al cursului de tehnică improvizației: "Faceți tot posibilul să vă păstrați vie emoția artistică, plăcerea în timpul practicării exercițiilor. Dispariția acesteia determină oprirea intuiției, aducând după sine imposibilitatea unei decizii juste și autentice în domeniul artistic", scrie Tiberian, ca să conchidă astfel: "Creația este mai mult decât atingerea unor parametri de profesionalism". El avertizează asupra pericolului ca exprimarea artistică vie să degenereze în redundant și banal, să devină "fantezie vană, invenție gratuită și sterilitate", ca apoi să îndemne la o atitudine corectă față de muzică - "prin aceasta înțelegând să nu cerem eului nostru muzical să povestească mai mult decât știe și poate exprima,

dar nici să nu îl lăsăm în amoriție" - ce poate reprezenta un bun antidot împotriva pericolelor de acest fel. (*Tehnica improvizației în muzica de jazz; Curs practic*, vol. I, Capitolul I, Introducere). Tonul epistolar este înlocuit, în redactarea *Considerațiilor generale* (ce preced cele șapte capitole ale celui de-al doilea volum din *Tehnica...*), de unul cu puternice accente reflexive. „În ultimă instanță, nivelul artistic la care ajunge muzica de jazz într-o țară poate fi un instrument eficient de măsurare a nivelului cultural și de civilizație din acea parte de lume”, consideră cunoscutul pianist de jazz. El afirmă din nou importanța crescândă pe care muzica de improvizație o capătă în noul context sonor: "Pe parcursul celor 100 de ani ce s-au scurs de la apariția acestei forme de artă s-a putut constata, în toate genurile de muzică, o tendință permanentă de creștere a ponderii improvizației, a spontaneității în dauna structurii prestabilite. Exprimarea liberă se impune treptat în fața convențiilor stilistice și formale." Fapt ce, constată Mircea Tiberian, duce la "un proces amplu de democratizare a muzicii, cu avantajele și dezavantajele ce derivă din el".

Caracterul puternic reflexiv devine marcă stilistică a autorului și reprezintă trăsătura definitorie a "Cărții de muzică". Structurarea acesteia în două mari părți și subdivizarea în capitole și subcapitole cu titluri expresive ar putea fi de natură să ușureze sarcina de a scrie despre ea. Cu toate acestea, "Cartea..." este un amestec post-modern de eseu, file de jurnal, pseudo-interviu și analiză aflată la limita polemicii greu de încadrat în tipare. Discursul narativ ia forma unei rețele de gânduri ce se cristalizează asemenea unor poezii haiku cu valoare de simbol. Sugestive în acest sens sunt toate cele trei fraze-motto ce preced primele trei capitole ale cărții, intitulate *Apropierea de muzică*, *Muzicologia* și *În și dincolo de muzică*. Iată-o doar pe una dintre acestea: "Dacă n-ar fi mereu ceva 'de corectat', 'ceva absurd', 'în descompunere', 'ceva ce decade, se pierde sau se degradează', atunci de unde s-ar mai hrăni mesianismul meu funciar?" (Capitolul III, *În și dincolo de muzică*).

Fără să aibă o structură fragmentară, "Cartea de muzică" face parte din categoria de cărți ce pot fi începute din oricare punct al "narațiunii". Astfel, în mintea cititorului se așează cuminiți, unele lângă altele, idei despre *Moise și Aaron*, *Ulise și Penelopa* sau despre expresia muzicală ca atribut al muzicii care, parafranzându-l pe Duke Ellington, dacă sună bine, atunci e bine. (*Apropierea de muzică, Expresia*). Le urmează alte gânduri la fel de deconcertante, ca privirea să fie apoi captivată de rememorarea dialogului pe care autorul l-a purtat cu chelnerița Maria într-un local din Timișoara, în urmă cu mai bine de două decenii. Concluziile desprinse în urma acestei conversații, sintetizate acum în subcapitolul *Maria și prejudecățile esteticii contemporane*, reprezintă pentru Mircea Tiberian momentul destrămării "vălului de prejudecăți cu care fusesem acoperit sau cu care mă acoperisem singur".

Dacă am putea spune despre o carte că are o inimă, atunci inima "Cărții de muzică" ar putea fi găsită în *Valoarea afectivă* care, împreună cu *Înțelegerea muzicii*, vorbește despre ceva foarte profund din gândurile autorului. Aici, în capitolul *Muzicologia*, se dezvăluie ceea ce muzicianul consideră a fi "principalul factor de diferențiere al situațiilor și evenimentelor muzicale", acel motor ce face posibilă transmiterea muzicii viabile de la compozitor, prin intermediul interpretului, către ascultător. Valoarea afectivă se regăsește în diferite grade de intensitate în toate evenimentele și situațiile muzicale existente - de la tonalitate, intervale, acord, anticipații sau întârzieri armonice, la configurații ritmice, forme muzicale sau timbralitate. Autorul consideră că înțelegerea acestui concept ar trebui să producă o modificare a discursului muzicologic, care e nevoie "să descrie structuri sonore din perspectiva efectului pe care îl au ele asupra psihicului uman". "În caz contrar, ne aflăm în situația de a descrie un mecanism fără a-i înțelege modul de funcționare și utilitatea", scrie Mircea Tiberian și conchide: "Miza este însă mult mai mare, pentru că arta este mult mai mult decât un mecanism. Ea este un exercițiu demiurgic".

Un articol despre partea a doua a "Cărții de muzică" trebuie să poată sugera ceva din tonul ironic și amar pe care profesorul Tiberian îl folosește atunci când trage propriile concluzii legate de învățământul muzical românesc. Eseul debutează însă cu întrebarea deconcertantă *De ce există învățământ muzical?*, care reprezintă și titlul capitolului. Răspunsul autorului lansează de fapt o nouă și consistentă serie interogativă, intitulată *Întrebările unui muzician*, ce urmează a fi rezolvată în subcapitolul următor - *Cum*

răspunde educatorul la întrebările unui muzician. Pentru a le lăsa cititorilor bucuria lecturii răspunsurilor, consemnez aici doar cele șapte întrebări pe care, consideră Mircea Tiberian, orice muzician trebuie să și le adreseze „din momentul în care începe să-și pună întrebări profesionale”: Ce să cânt/ce să compun? Știu eu oare cu adevărat ce îmi place și ce nu? Posed o ierarhie de valori și afinități în care să mă pot încrede? Cum și ce trebuie să fac pentru a compune sau cânta? Posed eu capacitatea și mijloacele de a pune în practică ceea ce doresc? Cu cine colaborez? Au muzicienii cu care cânt preferințe și un mod de a acționa asemănător cu ale mele? Cum și ce să repetăm? Pentru cine cânt sau compun? Locul și momentul concertului sunt bine alese? Cine mă va asculta? Rezultatul e pe măsura așteptărilor mele din toate punctele de vedere? Cum să evaluez ceea ce fac și am făcut? Merită toate astea osteneala noastră?

Capitolului final - *Zbor deasupra unui cuib părăsit sau panorama învățământului muzical românesc* - este momentul concluziilor legate de învățământul muzical instituționalizat autohton. Mircea Tiberian îi privește cu luciditate (dar și cu umor!) pe absolvenții școlii muzicale „de la noi” și creionează o ierarhie a non-valorilor ce definește eșecul sistemului educațional vocațional românesc. Iată cele cinci categorii în care muzicianul îi încadrează, în fraze concise și lipsite de menajamente, pe *executanți*, pe *teoreticieni*, pe *solfegiste și perisabili* și, în fine, pe aceia care sunt *excepțiile*. În *Unde este greșeala sau greșelile?* autorul identifică și inventariază o serie de cauze posibile care au dus la actuala stare de lucruri. Să privim doar punctul său de vedere în ceea ce privește învățământului muzical general, care „*produce pe scară largă analfabetism muzical, este inapt de a descoperi talentul chiar dacă el sare în ochii tuturor, nu are nici o legătură cu formarea muzicienilor amatori și se ține departe, parcă în mod intenționat, de zonele de interes muzical ale elevilor*”. Iar acest lucru, alături de alte câteva, au dus la apariția și încremenirea în sterilitatea și ineficiența produse de „*frica și sminteala*” materializate în două atitudini situate la periferia eului: „*arta e grea*” și „*sunt cel mai talentat din contextul acesta*”. În locul acestor false premise, ar fi nevoie de un nou set de valori și de atitudini precum „*plăcerea de a face și asculta muzică, încrederea în parteneri, toleranța față de așa-zisa greșală, deschiderea spre celelalte genuri muzicale, modestia în actul artistic*”. Muzicianul se întreabă apoi cât va mai dura ineficiența învățământului muzical românesc, în contextul evoluției societății în ansamblul ei. „*Dacă te gândești la procentul de rebuturi pe care îl are, să zicem, un profesor de pian de liceu [...], la timpul pierdut în orele de solfegiu comparativ cu rezultatele mediocre obținute de pe urma acestor ore de curs, la procentul de analfabetism muzical de 99% din învățământul muzical general sau la anii pe care îi pierd instrumentiștii autodidacți fără îndrumare nu se poate să nu te gândești că eliminarea acestor situații se impune cu repeziune*”, scrie Mircea Tiberian. El conchide printr-o ultimă frază ce nu stălucește prin optimism: „*Dar cum, din păcate, arta proastă nu omoară pe loc, ci indirect, prin tâmpenie, nesimțire, primitivism sau cinism, această stare de lucruri va mai persista încă multă vreme*”.

Indiferent dacă împărtășim sau nu punctele de vedere, de un radicalism consistent uneori, pe care le exprimă cărțile pianistului Mircea Tiberian, o lectură riguroasă a lor poate duce la o mai bună înțelegere a muzicii. Iar dacă aceasta ne face să întrezărim doar orizonturile largi ale libertății spiritului, cu atât mai bine.

Prezență românească și un loc onorant la Concursul Eurovision

Interviu realizat de drd Ruxandra Zamfir cu Andreea Moldovan – studentă anul I, Secția de Jazz-muzică ușoară

Cum ați ajuns să cântați cu Paula Seling și Ovi Cernăuțeanu? A fost în urma unui casting și cine l-a organizat?

Paula, ca și mine, este băimăreancă. Evident că ne cunoaștem de ... mici. Colaborarea noastră s-a produs cu câțiva ani în urmă, fiind amândouă impresariate de Fundația Phoenix, principalul "vinovat" fiind Paul Nanca (impresarul Paulei). Lui îi datorez foarte multe. Când m-a "descoperit"... aveam câțiva anișori, dar a avut și are multă încredere în mine și în potențialul meu, fapt pentru care îi mulțumesc și pe această cale. Așadar, cu Paula am mai cântat cu diferite ocazii, evenimente, spectacole etc. Larisa este colegă cu mine la UNMB, la FCMPm, secția Jazz-muzică ușoară. Aici studiem canto pop cu d-na Crina Mardare (aceasta având o legătură strânsă cu Paul Nanca). Dumneaei a decis ca și Larisa să facă parte din Backing-ul vocals al Paulei. Numele celorlalte fete din Backing sunt: Bianca Purcărea și Andrada Sulliman.

Cât a durat perioada de pregătire pentru concurs și în ce a constat ea?

O lună au durat pregătirile, am repetat în fiecare zi la Paula în studio împreună cu Ovi Cernăuțeanu, am făcut și coregrafie, după cum s-a și văzut. Bineînțeles că nici la Oslo nu am scăpat de repetiții. Acolo am avut ocazia să urcăm pe scena cea mare și să ne pregătim așa cum ne doream. Repetițiile au fost benefice pentru noi cel puțin, pentru că deja aveam în sânge fiecare mișcare, fiecare sunet pe care trebuia să îl cântăm, iar la finală nu mai aveam emoții chiar deloc. A ieșit totul așa cum și-au dorit Paula și Ovi și suntem mândre că am reușit să îi mulțumim.

Ce ai simțit când ai cântat pe scena din Oslo și care a fost atmosfera dintre voi?

A fost incredibil! O experiență de neuitat (am meritat să ne amânăm examenele pentru o așa experiență).

Am avut o echipă extraordinară, mă refer și la echipa TVR, care ne-a fost alături și ne-a făcut să ne simțim în largul nostru chiar dacă eram supuși unei presiuni mari. Ne-am înțeles bine cu toții, am fost o echipă serioasă și muncitoare și cred că și asta a fost rețeta succesului nostru.

Ce proiecte de viitor ai? Există posibilitatea unei noi colaborări cu Paula Seling și/sau cu Ovi?

Tot ce e posibil, dacă vor avea nevoie vreodată de Larisa și de mine, vom accepta propunerea cu cea mai mare plăcere. Despre mine, ce pot să spun e că îmi doresc să am o carieră solo. Cânt de la vârsta de 3 ani și jumătate cu vocea, am studiat vioara 12 ani la Liceul de Artă din Baia Mare, împreună cu prof. Gebe Ludovic, căruia îi datorez tot ce știu la acest instrument, și nu mă opresc din studiu, o fac și acum, mă pregătesc intens: învăț, cânt, încerc o perfecționare continuă și cred că așa putea să îmbin vioara cu vocea cu mare

succes. Dar... e nevoie și de puțin noroc!

Pentru mine, doar faptul că am avut șansa de a fi alături de Paula și Ovi pe scena de la Oslo este o onoare și o mare bucurie, e o realizare extraordinară. Să dea Dumnezeu să fie și schimbări în bine. Eu le aștept și chiar muncesc mult pentru ele. Am încredere în șansa mea! De altfel, am mai participat la selecțiile naționale pentru Eurovision: anul acesta am cântat alături de Alexa piesa *Baby*, iar în 2006, cu Gașca de Acasă, piesa *Lumea asta nu-i a mea*.

Despre cum trăim adaptarea la viața de student...

Ana Maria Ioan – Pian, anul II

Suntem supuși cunoașterii și învățării întreaga viață. Fie că este vorba de anumite detalii sau de decizii capitale, de alte persoane sau de mediu, omul se schimbă permanent și se adaptează noilor condiții de viață. Astfel fac și studenții în anul I la facultate, când încep nerăbdători o minunată etapă din viață. Bineînțeles, contactul cu noul mediu aduce, inevitabil, schimbări, iar studentul parcurge anumite etape.

Prima etapă este cea în care este încântat să cunoască alte locuri decât cele cu care era obișnuit. Adaptarea la noul mediu sau grup de prieteni este esențială. De asemenea, înțelegerea cu noii profesori are un rol fundamental.

A doua fază este cea a cunoașterii propriu-zise. Studentul este nedumerit, confuz la apariția atâtor noutăți, însă curând tot ce este încântător și surprinzător va deveni o plăcută obișnuință. Evident, timpul va trece neobservat, dar își va lăsa amprenta în procesul adaptării.

Astfel se confruntă unii studenți cu cea de-a treia etapă. Este vorba de cei veniți din provincie în capitală. Deseori le este dor de casă, iar tot ce este nou resping, deoarece unii nu pot fi compatibili imediat cu noul mediu și nu pot accepta trecerea bruscă la acesta. Și ceilalți studenți pot trece printr-o fază asemănătoare. Ei regretă și duc dorul clipelor de liceu, al vechilor prieteni cu care nu mai țin

legătura din cauza orarului solicitant.

Ultima fază este cea a resemnării sau a obișnuinței. Studenții se vor supune noilor condiții și se vor obișnui, chiar dacă se simt suprasolicitați. De asemenea, această etapă este și cea a conștientizării răspunderilor. Studentul este îndeajuns de matur pentru a înțelege de ce și-a ales facultatea respectivă și își asumă responsabilitățile ce-i revin. Este conștient de efortul pe care îl va depune pentru a-și atinge scopurile, idealurile și de a deveni ce și-a propus. Așadar, adaptarea la facultate se raportează, de obicei, la tăria caracterului fiecărei persoane. Gradul de voință este primordial în evoluție. Dacă studentul dorește să persevereze într-un timp rapid, atunci și adaptarea sa va avea aceeași viteză. Adaptarea la noul mediu va fi ușoară cu ajutorul puterii de care dispune fiecare persoană în a depăși obstacolele.

Aflându-mă în anul I la o facultate cu prestigiu în cadrul UNMB, nu pot fi decât bucuroasă că am fost admisă și încântată că mă aflu în apropierea unor oameni deosebiți, a unor artiști desăvârșiți. De asemenea, mărturisesc că îmi este teamă – un sentiment pe care orice "boboc" îl trăiește la început de facultate. Teamă nu vine din frica, de înțeles până la urmă, că nu voi face față lucrurilor care mi se par mai grele, din cauza schimbării bruște a nivelului de liceu cu cel

specific facultății, ci din atmosfera care mă face permanent să îmi doresc să lucrez mai mult și să cer mai mult de la mine însămi, acest lucru fiind o adevărată provocare care mă ține într-un continuu suspans. Și dacă există un lucru mai covârșitor în lumea aceasta decât teama de a nu-i dezamăgi pe ceilalți, atunci acela este de a nu te dezamăgi pe tine însuși. Iar succesul profesional derivă din crearea încrederii în tine însuși. Evident, există loc de mai bine mereu. Lucrul acesta îl spun, acum, după prima mea sesiune de examene. Unii studenți sunt emoționați, câteodată panicați sau, dimpotrivă, cei siguri pe ei sunt relaxați și pregătiți să arate munca lor din timpul semestrului.

Muzica este un limbaj comun întregii omeniri. Deși, în aparență, poate fi un mijloc facil de a comunica între oameni, am realizat, ajungând la această universitate, cât de greu este să o cunoști în profunzime, să o trăiești cu adevărat. Și dacă nu o simți cu adevărat nu poți ajunge muzician.

Adaptarea la facultate este un proces important care îl întărește pe tânăr și îl maturizează. Cât despre muzică, pot afirma că este arta care se înfăptuiește doar dacă o slujești cu un devotament total.

„Be confident, you have to be confident!”

Manuela Enache – master, anul II

Aceasta era formula prin care încercam să-mi educ treptat, zi de zi, subconștientul.

Îndată ce am aterizat în U.K., mai precis în Birmingham Airport, am simțit un aer proaspăt, nou, ce urma să mă poarte printr-o experiență inedită de șase luni și să-mi transforme puternic importante valori și concepte de viață.

Un amalgam de sentimente mă copleșea și simțeam cum, treptat, cu fiecare experiență prin care treceam, ființa mea devenea mai puternică, mai încrezătoare și mai ales schimbată.

Ei nu mă cunoșteau, nu știau dacă sunt sensibilă, expansivă, sentimentală, nu-mi cunoșteau firea, temperamentul, nu știau ce apreciez cel mai mult la oameni, ori pur și simplu dacă îmi place să beau bere...

M-am trezit singură, absolut singură, fără niciun prieten, cunoscut ori cineva apropiat mie. Printr-un efort de gândire obiectivă, am realizat că pot privi lucrurile detașat, dintr-o altă perspectivă, și că situația era în

avantajul meu.

Simțeam, respiram și mă bucuram de acel aer inedit, de NOU! Oameni, locuri, climă, societate, sistem, totul era nou pentru mine și... urma să studiez *Choral Conducting* în cadrul *Birmingham Conservatoire*.

Experiența pe care am trăit-o în calitate de „international student” – Erasmus este de neuitat.

Încă din prima zi am făcut cunoștință cu stilul vestimentar nonconformist, trăsăturile de comportament, atitudinea liberă și pozitivă de exprimare, dar mai ales cu politețea britanică.

Treptat, cunoșteam și observam maniera grandioasă a arhitecturii, spațiul larg, generos al străzilor și piețelor, autobuzele etajate; trebuia să fiu mult mai precaută și să mă acomodez cu sensul diferit de trafic.

Respiram și cunoșteam un stil de viață cosmopolit; încercam să simt și să învăț cât mai multe lucruri noi de la persoanele ce-mi erau în preajmă: unii, prieteni buni, alții, simple cunoștințe ori colegi. Am cunoscut studenți din

diferite părți ale globului: India, Malaezia, Polonia, Sri Lanka, Taiwan, Franța, Suedia, Indonezia, Germania, Cehia, Elveția, Australia, Rusia, Ungaria, Spania, Portugalia și Thailanda.

E ciudat să descoperi cum la o petrecere, într-o atmosferă prietenoasă, liberă și zgomotoasă, poți lega strânse relații de prietenie cu persoane care au fost educate într-un spirit diferit de al tău – aspirații, reguli și valori diferite.

Atitudinea caldă, onestă, dar obiectivă a profesorilor, în vocea cărora nu se simțea nicio urmă de idei preconceptuate ori superioritate deliberat afișată, te înnobila, iar maniera de comunicare „de la profesionist la profesionist” te transforma într-o persoană responsabilă, promptă, pasionată de muzica pe care o studiezi.

Am întâlnit oameni minunați și am vizitat orașe speciale, inedite, ce mi-au bucurat privirea, sufletul și mi-au transformat stilul de viață și de gândire într-unul pragmatic, liber și încrezător.